

మహిళలు

జీవిత చరిత్ర, ధర్మాలు

వీరనారి అరుణా సఫాలీ

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు కుక మహర్షి

గురు నాటర మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శ్రీకృష్ణ

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాలాదే

గురు గౌరమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

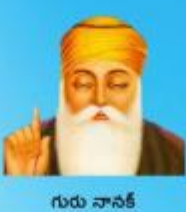
గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి

యోగి వేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతం

గురు త్రిలింగ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయి

గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి

గురు వివేకానంద

గురు హాయి బాలా

గురు ఆరబింద్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు చక్రవర్తి ప్రభుపాద

గురు మళయాళస్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రకేశవర పరమారాధ్య

వందే గురుపరంపరాం...

నన్ను “నేను” తెలుసుకోవటానికి

నన్ను “నేను” మార్పుకోవటానికి

“నేను” గా ఉండటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంథాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంథాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి, అంతేగాక విలువైన గ్రంథాలు సరైన సంరక్షణ లేక కనుమరుగైపోతున్నాయి, కనుక మన అందరి కోసం భారత ప్రభుత్వం పురాతన ఆధ్యాత్మిక గ్రంథాలను సంరక్షించే నిమిత్తం ఎంతో శ్రమతో కంప్యూటరీకరణ ద్వారా ఒక చోట చేర్చుతూ ఆన్ లైన్ చేయటం జరిగింది. ఇటువంటి విలువైన జ్ఞాన సంపదను మరింత సులభంగా అందుబాటులోకి తీసుకురావటానికి సాయి రామ్ సేవక బృందం ఉడతా భక్తి గా ఇప్పటివరకే దాదాపు 5000 పుస్తకాలను వివిధ వర్గాలుగా విభజించి PDF(eBOOK) రూపంలో ఆన్ లైన్ లో ఉచితంగా అందించటం జరిగింది. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం అందించిన భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా <http://www.new.dli.ernet.in>), ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(<https://archive.org>), గూగుల్ వెబ్ సైట్(<https://www.google.co.in>), మైక్రోసాఫ్ట్ వెబ్ సైట్(<http://www.microsoft.com>) కు మేము ఋణపడివున్నాము.అలాగే ఇటువంటి బృహత్తర కార్యక్రమానికి పెద్ద మొత్తం లో గ్రంథాలను అందించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానమునకు కూడా మనం ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటి, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంథాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in> లేక <http://www.dli.ernet.in>
- 2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: <http://www.sairealattitudemanagement.org>
- 3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: <https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement>

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: <https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement>

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంధ వీడియోలు: <https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt>

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంతృప్తులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము. మీరు చదువుకోవటంలో ఏమైనా ఇబ్బంది కలిగితే సేవక బృందంను సంప్రదించగలరు. ఒకవేళ మా సేవలో ఏమైన పొరపాటు వస్తే మన్నించగలరు.

ఈ గ్రంథపు భారత ప్రభుత్వ డిజిటల్ లైబ్రరీ గుర్తింపు సంఖ్య: 2020010009203

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ గ్రంథముపై వ్యాపార,ముద్రణ హక్కులు రచయిత,పబ్లిషర్స్ కి గలవు, కనుక వారిని సంప్రదించగలరని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

SaiRealAttitudeManagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

*** సర్వం శ్రీ సాయినాథ పాద సమర్పణమస్తు ***

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc. X

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Journals
Newspapers
Palm-Leaves (Manuscripts)

Title:

Author:

Year: to

Subject: Any Subject

Language:

Scanning Centre: Any Centre

[Presentations and Report](#)
[Statistics Report](#)
[Status Report](#)
[Feedback](#) | [Suggestions](#) |
[Problems](#) | [Missing links or Books](#)

Click [here](#) for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

[Click Here to know More about DLI](#) ^{New!}

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
<ul style="list-style-type: none">Rashtrapati BhavanCMU-BooksSanskritTTD TirupathiKerala Sahitya Akademi	<ul style="list-style-type: none">INSA	<ul style="list-style-type: none">Times of IndiaIndian ExpressThe HinduDeccan HeraldEenaduVaartha	<ul style="list-style-type: none">Tamil Heritage FoundationAnnaUniversity ^{New!}

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Author's Last Name

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Year

1850-1900	1901-1910	1911-1920	1921-1930	1931-1940	1941-1950	1951-
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-------

Subject

Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...
--------------	---------	-----------	-----------	-----	-------------	-----------	----------	----------------------

Language

Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu
----------	---------	---------	-------	---------	---------	-------	--------	------

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నీ కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

వీరనారి
అరుణానవాలి.

గ్రంథకర్త:
గోపరాజు వెంకటానందం

పబ్లిషర్లు;
పశువులేటి బాపిరాజు
శ్రీనత్యనా గాయడా పబ్లిషింగ్ హౌస్,
రాజమండ్రి.

అంకితం

అరుణవంటి విప్లవ వీరనారీమణులను గన్న—

★ వీరమాతలకు ★

ఈ గ్రంథరచనకు తోడ్పడిన పత్రికలు.

1. ఆంధ్ర పత్రిక.
2. ఆంధ్ర ప్రభ.
3. ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్.

శ్రీనివాసాచార్య, రాజమండ్రి. 20-7-1946 కా. 1000 బు.

గ్రంథ కర్తలు.

శ్రీగోపరాజు వెంకటానందంగారి జననం ది19-2-1919
స్వగ్రామం నిడదవోలు. ఉత్పాహముగల యువకులు. వీరు
గ్రాంథాలయోద్యమంలో రెండు సంవత్సరాలు, హరిజనోద్య
మంలో సుమారు ఆరు సంవత్సరాలు పనిచేసిరి. నిడదవో
లులో పట్టణయువజన సంఘమును స్థాపించి, దానికి చాల
కాలము కార్యదర్శిగా పనిచేసిరి. యువజన సంఘం తరపున
“యువజన్” అను వారితమావపత్రికను పెట్టి చాలకాలము
దానికి సంపాదకులుగానుండిరి .

వీరు పత్రికలద్వారా ఆంధ్రలోకానికి చిరపరిచ
యులే. ఆంధ్రదేశంలోని సుప్రసిద్ధ పత్రికారచయితలలో
వీరొకరు. ప్రస్తుతం ఆంధ్రప్రభ, ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్
పత్రికా విలేఖరులు. పత్రికారచయిత హోదాలో వీరు అనేక
మంది అఖిలభారత నాయకులతో యింటర్వ్యూలు జరిపారు.

వీరు యిదివరలో చాలగ్రంథములురచించి ఆంధ్రలో
కాని కర్పించారు. వీరు వ్రాసిన “ ప్రపంచవీరులు ” కాశీ
హిందూవిశ్వవిద్యాలయంలో మెట్రిక్యులేషను పరీక్షకు పాఠ
గ్రంథంగాకూడా బెట్టారు. వీరురచించిన గాంధీమహాత్ముని
జీవితం డాక్టరు పట్టాభివంతి ప్రముఖుల మన్ననలను పొందింది.
సామ్యవాదభావాలుగల చక్కనిరచయిత.

“ పల్లివర్యు ”

ముందు మాట.

తలచుకొంటే స్త్రీలు పురుషులువలె ప్రతికార్యమును సాధించగలరు. ముదితల్ నేర్వరాని విద్యగలదే ముద్దార నేర్పించిననో అన్న కవినాకు సార్థకముచేయు శక్తిస్త్రీలలో యుంది.

భారత దేశదాస్య విముక్తికి స్వాతంత్ర్యోరథముపై పురుషులతో బాటు స్త్రీలుకూడా తమ చేయివేస్తేగాని స్వాతంత్ర్యోరథం ముందుకు సాగలేదు. ఈనగ్ననత్యాన్ని మననా యకుడు గాంధీమహాత్ముడు ఏనాడో గ్రహించి మనకు తెలియజెప్పాడు. సృష్టిరహస్యమంతా స్త్రీలో మూర్తీభవించి యుంది. అట్టి మహత్తర శక్తిగల స్త్రీని పురుషుడు అశ్రద్ధ చేయలేడు. దేశభ్యుదయానికి పురుషుడు ఎంత అవసరమో స్త్రీ కూడా అంతే అవసరము. పరమ పవిత్రశక్తిమూర్తి స్త్రీ అంటే.

స్త్రీలలోకూడా తపస్వినులు, రాజ్యము లేలినవారు, యుద్ధములు, చేసినవారు యున్నారు. స్వాతంత్ర్యోరంగములో నికురికి శత్రువులను ఛీకొన్నవారున్నారు. విప్లవములలో పాల్గొని ఏరావేళంతో పరప్రభుత్వాలను కూలద్రోసివవారున్నారు. అట్టివిప్లవనారీసులులలో ఒకరైన స్త్రీమూర్తి అపర ఝాన్సీయైన అరుణాసఫాల్ జీవితం యిది.

వీరనారి అరుణా సపాలి

అదొక మహోద్యమం. ఆమహోద్యమంలో స్త్రీలు, పురుషులు, యువకులు, విద్యార్థులు ఎంతో ఉద్యోగంతో పాల్గొన్నారు. ఆరోజులలో ఆమహోద్యమాన్ని ఎదుర్కొనడానికి ప్రభుత్వం అనేకరకాల ఆయుధాలు ఉపయోగించింది. నిరాయుధులైన శ్రీజలపై ప్రభుత్వం ఆనాడు నిష్పలవర్షం గురిపించింది. ఆమారణహోమంలో ఏవీరాధిపతులు భూగర్భంలో కలసిపోయారో కూడా గుర్తుపట్టుట దుర్లభం. ఏవీరాధిపతిద్యమానికి నా అజ్ఞాతంగా ఆహుతియైపోయి కాలగర్భంలో కలిసిననారే పునాదిరాళ్లు కాగలుతారు.

నేటిరూపాన్ని

1857 సిపాయి విప్లవం తర్వాత ప్రభుత్వాన్ని ప్రత్యక్షంగా ఎదుర్కొని పోరాడిన విప్లవం 1942 ఆగస్టు విప్లవమే. ఆగస్టు 8వ తేదీని ప్రభుత్వం నాయకులను బంధించి బందీఖానాలలో పెట్టింది. ఆమరునాడు ఆగస్టు 9వ తేదీని ప్రభుత్వచర్యను కఠినంగా విమర్శిస్తూ, కాంగ్రెసు మహాసభవర

ణలో జండాప్రతిష్ఠాపనచేసి ఉపన్వసించి, కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠను, ప్రజలమరుపును, భారతమాత గౌరవమును కాపాడగల్గింది ఒక వీరనారి—అబల—ఆవీరయువతీమణియే అరుణానఘాళి.

ఈవీరనారి ప్రభుత్వశాల్పులకు బలియై యుండాలి—
 లేకపోతే ఎక్కడో అజ్ఞాతంగా దేశాంతప్రమయియుండాలి—
 నిజంగా ఆమె బ్రతికేయుంటే నిర్మలజీవితం గడుపుతూ యుండలేదు. ఆమెయేకనుక జీవించియుంటే తప్పనిసరిగా ఈనరికి ప్రభుత్వం పట్టియుండాలి.

ఆమె అజ్ఞాతజీవితమే కనుక గడుపుతూ ప్రభుత్వ బలాన్ని ఢీకొంటూంటే, కనీసం దేశభక్తులయిన కొందరి కయినా ఆమె అడుగుజాడలు తెలిసివీరాలి” ఇవన్నీ ఆనాడు ప్రజలహృదయాలలో అరుణనుగురించి లేచిన ఆలోచనలు దేశనాయకుల అగ్రశ్రేణిలో నిలబడి, దేశస్వాతంత్ర్యం కొరకు కారాగారవాసియై, ఆరోగ్యం చెడినా, ప్రభుత్వం బందిఖానాలో వారి అతిథిగాయుంటూ కాలంగడుపుతూన్న అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యవర్గసభ్యుడు అనఘాళి చెరనుండి, వచ్చి, “నారుణ ఏదియని” ప్రశ్నిస్తే, ఏమిసమాధాన మిచ్చేది యని దేశభక్తులంతా తల్లడిల్లారు.

భారతప్రభుత్వ హోంశాఖాకార్యదర్శి టాటన్ హాం, “ఆగస్టు అల్లరులకు కాంగ్రెసు జవాబ్ దారీ” అనే కరవత్తిం లో అరుణ అనఘాళి చర్యలనుగురించి వ్రాస్తూ “ఒకకాం

గ్రామ పరింగుకమిటి నభ్యునిభార్య విధ్వంసక ఉద్యమాన్ని నడిపిస్తూ వచ్చింది" అని వ్రాసెను, ఈకరవత్సంలో ఈవాక్యం చూచినంతనే, ప్రజలు, అరుణ అనఘాలీ తప్పక బ్రతికి యుందని గ్రహించగలిగారు. అంతేకాదు—ఆగస్టు స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో ప్రధానపాత్ర నిర్వహించి నడువగలుగు తోందని కూడా విని నంతోపించారు, ప్రభుత్వం ప్రకటించిన ఈకరవత్సానికి బదులుగా అరుణఅనఘాలీ వైస్రాయ్ లిన్ లిన్ గో నుద్దేశించి ఒక “బహిరంగలేఖ” ప్రకటించింది. ఇట్టివీరనారీమణి అరుణను “నేటిరూస్” అనడంలో వింత ఏమి యుంటుంది.

విద్యాభ్యాసము.

ఈమె చిన్నకాలపునాటిచదువు, ఆమె లేబోరియపు ఊహలుచూస్తూ ఆనాటి వింతభావాల అరుణ, ఈనాటి వీరనారీరూస్ లా ప్రభుత్వంతో పోరాడి ప్రజల ఆదరణను ఎట్లు సంపాదించగలిగినదా! యనే ఆశ్చర్యం వేస్తుంది.

14 ఏండ్ల వయస్సులో అరుణ తల్లిదండ్రులు ఆమెను లాహోరులోని రోమన్ కాథలిక్-స్కూలులో చేర్పించారు. ఈమె చదువులో అందరిమన్ననలను పొందసాగింది. అరుణలో, రోమను కాథలిక్ గురువుల ఏనుకీస్తు బోధలు విని తానుకూడా ఒకమతప్రచారకురాలుగా తయారు కావలెననే తలంపు కలిగింది. ఈవిషయం తనతల్లిదండ్రులకు తెలియగానే ఆమెను గట్టిగా నుండలించి, ఆస్కూలుచదువుకు స్వస్తి

చెప్పించారు. తర్వాత అరుణను, ఆమె సోదరి పూర్ణిమను నైనిటాల్ లోని పోలీస్ స్టేషన్ లో నున్నారులో జేర్చించారు.

ఈస్కూలులో పాడా పీరిస్ జేర్చించడం అరుణతండ్రి కిష్టంలేదు. కాని తనన్నే హితుడైన మోటీలాల్ నెహ్రూ సలహాచే, వారిరువురిని ఆస్కూలులో జేర్చించెను.

యక్షవయస్సువచ్చిన అరుణకు ఆమె తల్లిదండ్రులు వివాహముచేయ తలబెట్టారు, కాని ఆమె అంగీకరించలేదు. తనకున్న విద్య నాధారంగాజేసుకొని, ఎక్కడైనా ఉద్యోగము చేస్తూ స్వతంత్రజీవనముచేయ సంకల్పించింది, వెంటనే కలకత్తావెళ్లి, గోఖలే మెమోరియల్ బాలికాపాఠశాల ఉపాధ్యాయురాలుగాజేరి పనిచేయసాగింది. తనవృత్తి ధర్మంతో సంపాదించిన, ఆదాయమును బాగోత్తచేసుకొంటూ, కలకత్తాలో సాంఘిక సేవద్వారా ప్రజలను సలను పొందుతూ, ఉన్నతవిద్యాభ్యాసకొరకు ఇంగ్లండుకూడా వెళ్ళునిశ్చయించింది. అరుణ యిక్కడ తనఉపాధ్యాయవృత్తి ద్వారా అధికారులయొక్కయు, బాలికలయొక్కయు మన్ననలను బడసెను.

అసఫాల్ లో పరిచయం

ఈమెసోదరి పూర్ణిమ అలహాబాదులోని బెనర్స్ వివాహమాడింది. అరుణకు స్కూలుసెలవులు వచ్చినప్పుడల్లా అలహాబాదులోని తనచెల్లెలు యింటలో కాలక్షేపం చేస్తూయుండేది.

ఘటన అంటే అదేకాబోలు బెనర్జీకి ప్రియమిత్రుడు ఆనపాలి మంచిఅందగాడు. అప్పటికేదేశం లోని జాతీయనాయకుడుగా ఆనపాలిపేరొందెను. న్యాయవాదవృత్తిలోమంచిపేరుప్రఖ్యాతులునంపాదించెను. ఉర్దూ. వర్షియన్ భాషలలో మంచికవిత్వం కూడావ్రాయగలడు.

ఆనమయంలో కలకత్తాలోజరిగిన అఖిలభారత ముస్లిం లీగుమహాసభకుహాజరై. తిరిగివస్తూన్న హితుడు బెనర్జీనిచూచుటకుహాలహాబాదువచ్చెను. ఆతని ఆనాటిరాకయేఆనపాలి అరుణలదాంపత్యమునకు మార్గమయ్యెను.

వివాహం

అరుణతల్లిదండ్రులు సుప్రసిద్ధహిందూ కుటుంబము గంగూలీవంశానికి చెందినవారుమీదు మిక్కిలి సంస్కారానికి సాహసంలేనిననాతనకుటుంబీకులనికూడా చెప్పవచ్చు. ఆనాటి అరుణభావాలు వారికి విపరీతంగా కన్పించాయి. దీనికి కారణము ఈమె అభ్యసించినపాశ్చాత్య విద్యయని కూడా తలచారు.

ఇంక—అరుణకు స్వతంత్రాలోచనశక్తి.—స్వతంత్ర భావోద్రేకము, దానితోపాటుస్వతంత్రకార్య దక్షతకూడాయున్నాయి. ఎదుటివారు చెప్పినదానికంటే, తానేస్వతంత్రబుద్ధితో ఆలోచించి, కార్యాచరణకు పూనుకొంటుంది. ఈమె విద్యకు స్వస్తిచెప్పి కాలేజీనుండి యివతలకులాగానే, కేవలం పాశ్చాత్యనారీమణిలా తయారై

వైంది. దుస్తులలోనేగాదు—తన తలంపులలోకూడా. ఆనాటి ఆమెకున్న సాశ్వాత్య వ్యామోహత చూచినట్లయితే, ఆ అరుణయేనా, ఈ భారతస్వాతంత్ర్యోద్యమంలో సాల్టాన్న అరుణ—అనే లక్ష్యర్యం వేస్తుంది అరుణ అనుకొన్న వివాహానికి ఆమె తలిదండ్రులు, బంధువులు కండ్లెరజేశారు. అనేకరకాల అటంకాలు కలుగజేశారు. హిందూయువతి మహమ్మదీయుని పెండ్లాడడం తగదని హెచ్చరించారు, అయితేమి—వారినంక ల్పబలానికి వారినెదుర్కొన్న వారెవరు నిలవలేక పోయారు. అరుణ—అనఘాలీ కోర్కెల ప్రకారం వివాహం ప్రశాంతంగా జరిగిపోయింది. వివాహనమయానికి అరుణకు 18 ఏండ్లు. అనఘాలీకి 41 ఏండ్లు.

శాననోల్లంఘనోద్యమం

తర్వాత 1930 ఫిబ్రవరి 15వ తేదీని అఖిల భారత కాంగ్రెసు కమిటీ సమావేశమై మహాత్ముని అనుమతి ప్రకారం శాననోల్లంఘనం సాగించుటకు తీర్మానించింది. శాననోల్లంఘనం చేయుటకో పూర్వము కాంగ్రెసు అభిప్రాయము, తీర్మానము, కార్యక్రమములను గురించి, అప్పట్లో వైప్రసాయియగు యిర్విను ప్రభువుకు తెలియపరుస్తూ, మహాత్ముడు మార్చి 4వ తేదీని లేఖ వ్రాసి 12 తేదీనిన త్యాగ్రహము ప్రారంభించెను. 1930 ఏప్రిల్ 6వ తేదీని గాంధీజీ ఉప్పుశాసనమును ధిక్కరించి ప్రభుత్వ ధాటిని ఎదుర్కొనెను. 1931 మే 5వ తేదీని ప్రపంచ శాంతికి భం

గముకలుగచేయుచున్నాడనే కారణంచేత ప్రభుత్వము మహాత్ముని అరెస్టు చేసింది. తర్వాత కొలది మానములకే విడుదలకేసింది. తిరిగి కాండు పేబిలు సమావేశమునకు ఇంగ్లండు వెళ్ళి మహాత్ముడు ఇండియాకు రాగానే, ప్రభుత్వము మహాత్ముని తిరిగి అరెస్టు చేసెను.

ఈ 1930, 32 శాసనోల్లంఘనోద్యమములలో అరుణ కూడా పాల్గొని జైలునకేగెను. అరుణకు ముందుగానే అసఫాలీ అరెస్టుయ్యాడు. అప్పటికి అరుణకు సత్యాగ్రహోద్యమాన్ని గురించి నిర్దిష్టమైన అభిప్రాయాలు విశ్వాసం లేకపోయినా, భర్త్యులగు జాడల సనుసరించడమే తన విధియని తలచింది. దేశం నలువక్కలా చూచింది. గాంధీ మహాత్ముని సందేశము సనుసరించి వేలకు వేలు ప్రజలు స్వాతంత్ర్య రంగమునకురికి, ప్రభుత్వము చేయుచున్న లాటీ చార్జీల నెక్కురొంటూ బందిఖానాలకు బయలుదేరుతున్నారు. ఒకమూల విద్యార్థులు స్కూళ్లకు, కాలేజీలకు స్వస్తి చెప్పి సత్యాగ్రహోద్యమంలో దూకుతున్నారు. మరొకమూల స్త్రీలు, గర్భిణులు కూడా ఘోషాగడవలు దాటి, శాసనోల్లంఘనముచేసి గాంధీ మహాత్ముని సందేశమును కాపాడడమే తమ విధిగా తలచి కారాగారాలకు పయనమవుతున్నారు. దేశంలో ప్రహ్వతమైన చైతన్యం కలిగింది. అనేకరకాలుగా ప్రభుత్వ శాసనాలను లక్ష్యపెట్టకుండా సత్యాగ్రహులు, స్వేచ్ఛగా తాము సత్యమని నమ్మినదానిని

ప్రజలమధ్య ప్రచారం చేయసాగారు. ఇంతటి ఉద్యమాన్ని తన కండ్లతో చూస్తూ అరుణ ముస్లింని పెండ్లాడిన ఘోషా స్త్రీవలె యింటిలో కూర్చొనలేకపోయింది. వెంటనే సత్యాగ్రహోద్రమంలో పాల్గొని ఢిల్లీలోని చాందీనీచాకులో వీరోచితమైన ఉపన్యాసం యిచ్చింది-

ప్రభుత్వం ఈమెకు ఒక సంవత్సరం శిక్ష వేసింది. ఈమె భర్త అనఘాలీకి 18 నెలలు శిక్ష విధించింది. ప్రభుత్వము అంతకు పూర్వమే. నక్రమ ప్రవర్తనకు పూచీయిస్తే అరుణను విడుదలచేస్తామని ప్రభుత్వమన్నది. కాని అరుణ అసలు “నక్రమప్రవర్తన” యనే పదాన్ని నీచంగా తలచి అందుకు నిరాకరించింది.

కొన్ని మానము లనంతరము జరిగిన గాంధీ యిర్విను ఒడంబడిక ప్రకారం కారాగారాలలోని రాజకీయ ఖైదీల నందరినీ ప్రభుత్వం విడుదల చేసింది. ప్రభుత్వం ఆరుణవల్ల తమకు ఏమి ముప్పు సంభవించునని తలచినదో లేక మరెందుచేతనోగాని, ప్రభుత్వం అందరినీ విడిచిపెట్టి ఆరుణను విడిచిపెట్టలేదు. ఈవిషయం లాహోరు సెంట్రలు స్ట్రీలజైలులో తెలియగానే, తమకు విడుదల ఉత్తరువులైనప్పటికీ, అరుణను విడిచిపెట్టువరకు తాము జైలుగుమ్మము దాటి వెళ్ళమనిరి. ఈ విధంగా ఉదయం 6 గంటలు మొదలు సాయంత్రం 8 గంటలవరకు స్త్రీ సత్యాగ్రహులంతా వట్టుబట్టిరి. వీమ్మట గాంధీచుహత్కుడు, దాక్షరు అన్నారీ కలుగజేసుకొని,

అరుణకొరకు వట్టుబట్టక విడుదల ఉత్తరువుల సంగీకరించ వలసినదని స్త్రీ సత్వాగ్రహులకు తంతినిచ్చిరి. అప్పుడు అరుణ అనఫాలీని విడచి తాము వెళ్ళిపోయిరి. తర్వాత కొద్దిరోజులు పోయిన తర్వాత, ప్రజాంధోళనను భరించలేక ప్రభుత్వం అరుణను విడిచిపెట్టింది. ఖాన్ అబ్దుల్ గఫూర్ ఖాను మరికొంతమంది దేశభక్తులు, ఆమెకు ఆనాడు జైలుగేటువద్ద బ్రహ్మాండమైన స్వాగతమిచ్చారు.

1952 ఉద్యమంలో ప్రభుత్వం అరుణానఫాలీని అరెస్టు గావించి, కారాగార శిక్షవిధించి, రెండువందల రూపాయలు జరిమానాకూడా విధించింది. కాని పరప్రభుత్వం విధించిన శాసనాన్ని తాను ఎందుకు మన్నించాలి—అనే సిద్ధాంతం మీద ప్రభుత్వంతో పోరాటంనల్పే అరుణ జరిమానాను ఎట్లు చెల్లించగలదు! భారతస్త్రీకి అంగరక్షకుడు భర్త. ఆమె వర్సస్వము భర్తయే. ఆమె పహించే కష్టసుఖాలు భర్త కష్టసుఖాలలోని భాగాలు. భారతస్త్రీ పవిత్రమైన సాత్తుభర్త. ఇన్ని మాటలెందుకు? భారతస్త్రీకి “స్వ” అనేది లేకుండా నమస్తము భర్తపరం గావించి, తాను అర్థాంగి ననిపించు కొంటుంది. అందుచేత భారతస్త్రీకి అండగా నిలవగలుగు తున్నాడు భర్త. ఈ విషయాలన్ని ప్రభుత్వానికి తెలుసు. అసలు ఈబ్రిటిషుప్రభుత్వం భారతదేశంలో కాలుపెట్టిననాడే, భారతీయుల ఆచార వ్యవహారాలు అర్థం చేసుకోగలిగింది. వీరి ఆచారవ్యవహారాలకు నిరీతలలుపెట్టా అప్పుడప్పుడు

భారతీయులను రెచ్చగొడ్డా యుండేది. 1857 సిపాయి విప్లవం అనంతరమైనా బ్రిటిషుప్రభుత్వం భారతీయుల మత, సాంఘిక, ఆచార వ్యవహారాలును పూర్తిగా అర్థంచేసుకోగల్గింది. అందు కనే సిపాయివిప్లవం ఫలితంగా విష్టోరియా మహారాణి తాను చేసిన ప్రకటనలో, భారతీయుల మత వ్యవహారాలలో మే మిక కలుగజేసుకొనబోము అని సుస్పష్టంగా ప్రకటించింది.

ఇన్ని తెలిసిన ప్రభుత్వము అరుణాపై విధించిన రెండు వందల రూపాయల జరిమానాను రాబట్టుటకు అరుణ భర్త అనపాలియొక్క ఆస్తి వేలం వేయడమో, లేక ఆతని ధనమును జప్తుచేయడమో జరిగించడానికి బదులు, అరుణయొక్క విలువైన చీరెలను వశం చేసుకొన్నది. పరప్రభుత్వము ఒక అబలయొక్క చీరెలను స్వాధీనం చేసుకొని, తన అసమర్థతను లోకానికి వెల్లడి చేసుకొంది.

ఈ ఉద్యమం రోజులలో మొదట అరుణను ప్రభుత్వం ఢిల్లీ జైలులో బంధించింది. ఆజైలు అధికారులు రాజకీయ ఖైదీలను చాల నంకుచిత దృష్టితో చూస్తూ, అనేక కష్టాలకు గురిచేయడం మొదలుపెట్టారు. వెంటనే అరుణ నిరాహార దీక్షావ్రతం సాగించింది—తన అసమర్థతని తెలుపుతూ. ప్రభుత్వం ఖంగారుపడింది. రాజకీయ ఖైదీల కోర్కెలను వభుత్వం వెంటనే నెరవేర్చింది. కాని ప్రత్యుత్వం వెంటనే నెరవేర్చింది. కాని ప్రభుత్వం అరుణపై వగబట్టి, ఆమెను అంబాలా జైలుకు మార్చి ఏకాంతరవాస శిక్ష విధించెను.

ఆత్మపరిశోధన

1932 జైలు కార్యక్రమం అరుణకు వినుగెత్తింది. జైలు కలకటాలమధ్య బంధింపబడి యుండడం, బ్రిటిషు ప్రభుత్వాన్ని భారతదేశంనుండి వెడలగొట్టడానికి ఏవిధంగా ఉపయోగపడుందో అరుణకు అర్థంకాలేదు. అందుకనే కాబోలు 1942 ఉద్యమంలో చాటున చాగి బ్రిటిషు ప్రభుత్వబలాన్ని ఎదుర్కొంది. తా నిదివరలో జైలులోగడిపిన రోజులు తలపుకు తెచ్చుకొని దీర్ఘాలోచన సాగించింది. 1930—32 ఉద్యమాలు ప్రజలలో నంచలనం, చైతన్యం కలిగించిన మాట వాస్తవమేగాని, వాటివల్ల ప్రజలు దేశస్వాతంత్ర్యసాధనలో ఎంతవరకు ముందుకు వెళ్ళగలిగారని ఆత్మ పరిశోధన చేసుకొంటే, అరుణకు కూస్యమనే సమాధానం వచ్చింది. ఇట్టి ఉద్యమాలవల్ల తమతమ జీవితాలను జైలు కలకటాలకు బలివేస్తే ప్రయోజనముండదని గ్రహించింది. ఆమె మనస్సు ఏదో సూతన సిద్ధాంతంకొరకు, సూతన కార్యక్రమంకొరకు పరిశోధన గావించడం మొదలుపెట్టింది.

ఆ సమయంలోనే గాంధీగారి ఆదేశానుసారంగా కారాగారాలకేగిన యువక వీరులు జయప్రకాశ్ నారాయణ, అచ్యుతపట్నర్థన్, మసానీ, ఆశోకమహతాగార్లు కూడా సూతన కార్యక్రమం కొరకు వెదకజొచ్చారు. అంతలో గాంధీగారు ఉద్యమాన్ని చాలించారనే వార్త వీరిచెవులకు

పిడుగులా వినబడింది. అంతా నిస్పృహజెందారు. తప్పని సరిగా నూతన సిద్ధాంతాలను ప్రజలమధ్య ప్రచారం సాగించి తీరాలనే నిశ్చితాభిప్రాయానికి ఆ జైలుగోడల మధ్యనే వచ్చారు. అయితే అందరిదృష్టి సామ్యవాద సిద్ధాంతాల వైపుకు పరుగెత్తింది. కాని ఆసిద్ధాంతాలను గురించి పారి మనోవిధులలో పరుగెత్తున్న భావాలు, ఊహలకు ఒక నిర్ణీత స్వరూపం లేకుండాయింది. అంతవరకు ప్రజలలో సామ్యవాద భావాలు ఏమీ ప్రచారంలోనికి రాలేదు. కర్షక కార్మిక శ్రేయస్సే భారతదేశ కళ్యాణం కాగలదనే తమ నినాదాన్ని అమలుపరచడ మెట్లాయని ఆలోచించసాగారు. వెంటనే కలసి సామ్యవాద సిద్ధాంతాలను కార్యక్రమమును తయారు చేసి, వాటికి ప్రాణంపోసి ఒక నూతన స్వరూపము నివ్వ గల్గారు.

అరుణను సామ్యవాద కార్యక్రమ మూకర్షించింది. ఏనాటికైనా బానిస భారతదేశము స్వతంత్ర భారతదేశంగా కాగల్గాలంటే సామ్యవాదమే శరణ్యమని నమ్మింది. అప్పటి నుండి తిరిగి 1942 ఉద్యమంవరకు అరుణానసాళి రాజకీయ రంగంలో ఎక్కువగా కనిపించలేదు. ఈ పదినంవత్సరాలు తనలోతాను స్వాతంత్ర్య సాధనకు తగిన సన్నాహాలు చేసు కొంటోంది కాబోలు. కాని ఈమె భర్త అనసాళి కాంగ్రెసు కార్యకలాపాలలో ఎక్కువగా పాల్గొంటూనే వచ్చాడు.

క్విట్ ఇండియా

1942 ఏప్రిల్ లో క్రిష్ణరాయ భారం విఫలమవగానే బ్రిటిషుప్రభుత్వంతో ప్రజలంతా వినుగుజెండు-ఈపరప్రభుత్వ దాస్యము ఏలాగైనా వదల్చుకోవాలనుకొన్నారు. ప్రజాసంస్థ మైన కాంగ్రెసు ఏమిసలహాయుస్తుందో కాంగ్రెసుకార్యవర్గము కొరకెదురుచూచారు. కార్యవర్గముగాంధీమహాత్ముని సలహా కొరకెదురుచూచింది గాంధీజీనంతరాత్మ ఏమిచెప్పుతుందో యని ఆలోచించాడు. వెంటనేగాంధీమహాత్ముని అంతర్వాసి పలికింది. భారతదేశానికి సందేశమివ్వమని గాంధీజీని ప్రోద్బల పరచింది. మకాసంవహించి, వహించి, చివరకు యిలాఅన్నాడు. “ఏమైనాసరే బ్రిటిషువారు భారతదేశంనుండి పోవాలి. అందు కుభారతీయులంతా స్వాతంత్ర్యమో- వీరస్వర్గమో తేల్చు కొని మరీకార్య రంగాని కురకండి” అన్నాడు. కాంగ్రెసు కార్య వర్గముసరేనందీ. ప్రజలుగాంధీసలహాకు భలీయన్నారు.

గాంధీజీ బ్రిటిషుప్రభుత్వాన్ని అడిగి తెలుసుకొన్నాడు. ప్రారంభమైన ద్వితీయప్రపంచ సంగ్రామంలో బానిసభారత దేశం ఎందుకు పాల్గొనాలని- యుద్ధానికి ఎందుకు సహాయంచే యాలని ప్రశ్నించాడు. యుద్ధానికి సహాయంచేస్తే భారతీయు లకు వచ్చే ప్రతిఫలమేమిటని కాంగ్రెసుకూడా ప్రశ్నించింది.

పాసిజం వినాశనమైనంతనే ప్రజాస్వామికం సర్వప్రపం థంలో సుస్థిరంగా నెలకొనగలదు, అక్షరాబ్యాసంపై విజయం

ఆగష్టు విప్లవం

గాంధీమహాత్మునికూడా అరెష్టుచేసి ఎక్కడికో తీసికొనిపోయారు. నాయకులను బంధించిన చాలారోజుల వరకు ప్రభుత్వం వారిని ఎక్కడయుంచినదోకూడా ప్రజలకు తెలిసింది కాదు. ప్రజలుతమ నాయకులకు దూరమవగానే; దేశమందలి ప్రజలంతా ప్రభుత్వానికిలోంగక, ప్రజాఉద్యమం సాగించి ప్రభుత్వాన్ని పడగొట్టాలని ప్రయత్నించారు. కాని ప్రభుత్వం ముందుగానే నిరాయుధులైన ప్రజలపైన లాటిచార్జీ, విషవాయుప్రయోగము, తుపాకీగుండ్లవర్షము మొదలగుహింసాకార్యములు చేయగానే, ప్రజలుఉద్యేక పరులై, గాంధీమహాత్ముని “స్వాతంత్ర్యమో—వీరస్వర్గమో” అనుమంత్రమును మననం చేసుకొంటూ ప్రభుత్వ క్రూరదాడిని ఎదుర్కొని పోరాడారు. ప్రభుత్వప్రేరేపణ ఫలితంగా ప్రజ్వరిల్లిన ప్రజావిప్లవంగా పరిణమించింది ఆనాటిప్రజల తిరుగుబాటు. ఆవిప్లవాన్ని ప్రభుత్వ మారణయంత్రాలు చల్లార్చలేక పోయినవి. కానిఆవిప్లవాన్ని చల్లార్చటానికి ప్రభుత్వంకపని చేసియుండవలసింది. ప్రజలు ఏమహానాయకుల అరెష్టులమూలంగా మతితప్పిన వారై ఉద్రేకపరులైరో, ఆప్రజానాయకులను ప్రభుత్వం ప్రజలకిచ్చివేసి నట్లయితే, తప్పక ప్రజలు శాంతము వహించి యుండెడివారు.

ఆగష్టు 8వ తేదీని ప్రభుత్వం నాయకులను అరెష్టుచేసింది. ఆఅరెష్టుననాయకులలో అసఫాచీకూడాగలడు. అగ

హరివతేదీని అరుణానఘాలీ అఖిలభారతకాంగ్రెసు మహాసభ జరిగిన ఆవరణలో జండాప్రతిష్ఠాపనజరిపి, ఆసభకు ఆతుపాకీ గుండ్ల మధ్యనే అధ్యక్షతవహించింది, ఆరోజే మొదలు ఆమె అజ్ఞాతవాసానికి ప్రారంభం. అప్పటినుండి ఆగష్టుఉద్యమంలో ఆమె ప్రధానపాత్ర వహించి జయముపొందింది.

అరుణ ఆనాడు ఈవిధంగా తలచియుండాలి. ద్వితీయ ప్రపంచ సంగ్రామప్రారంభమయి అప్పుడేమూడుసంవత్సరాలు క్రావచ్చింది. భారతప్రజకు యిష్టంలేకపోయినా, బలవంతంగా ప్రబుత్వం ఈయుద్ధాన్ని భారతదేశంపైన కూడారుద్దింది. గత ప్రపంచమహాసంగ్రామంలో భారతదేశం అంగీకరించి బ్రిటీషుప్రబుత్వానికి సహాయం చేసింది. భారతప్రజ చేసిన సహాయఫలితంగా బ్రిటీషుప్రభుత్వం విజయం సాధించింది, కాని యధాప్రకారంగానే, ప్రభుత్వం చేసిన ఖాదానాలను నెరవేర్చడానికి వెనుకాడింది.

గతప్రపంచయుద్ధ సమయంలో బానిసత్వముచే అల్లాడులేక రాజ్యములు స్వతంత్ర రాజ్యములుగా నేర్పడినవి. కొన్ని నందల సంవత్సరములనుండి బానిసత్వముచే బాధపడుచున్న ఐర్లండు డీవెలరా నాయకత్వమున ఈయుద్ధసమయంలోనే తీవ్రాందోళన చేసి స్వతంత్రత బొందగల్గెను. ప్రపంచమునంతకును నేడుగొప్పఆదర్శమై, సామ్యవాద ప్రభుత్వమును నిరాఘాటముగా సాగించుచున్న రష్యాదేశములో ఈప్రపంచయుద్ధసమయముననే జూరుప్రభుత్వధ్వంసము, సామ్యవాద

ప్రభుత్వస్థాపన జరిగెను. ఈ సమయముననే తురుష్కజాతియో
ద్ధారకుడగు ముస్తఫాకెమాల్ పాషా నాయకత్వమున టర్కీ దేశ
శములో స్వాతంత్ర్యమును స్థాపిత మైనది. ఈ సమయముననే
మాజిక్ నాయకత్వంకింద జెకోస్లా వికియాదేశము స్వాతంత్ర్యము పొందగల్గింది.

ఇన్ని రాజ్యాలు యుద్ధసమయంలో స్వతంత్రత పొంద
గల్గినప్పుడు భారతదేశం ప్రభుత్వానికి సహాయపడికూడా
స్వతంత్రత పొందలేకపోయింది. భారతదేశం స్వరాజ్యం పొం
దవలెనంటే, యుద్ధకాలమే మంచి సమయం. ఈ యుద్ధసమ
యంలో బ్రిటీషు ప్రభుత్వానికి సహాయపడకుండా, సామ్రా
జ్యవ్యతిరేక శక్తులను ఎంత ప్రోద్బలపరిస్తే అంత సత్వరంగా
స్వరాజ్యం పొందగలము. అని అరుణ ఆనాడు ఆలోచించింది.

అ జ్ఞా త వా స ం

నాయకత్వం లేకుండా అల్లాడుతున్న ప్రజలకు మార్గం
చూపించి, ఆ గొప్ప ఉద్యమాన్ని జీయప్రదంగా కొనసాగించడా
నికి అరుణ ప్రయత్నించింది. రహస్యంగా దాగుకొని ప్రభు
త్వంతో దాగుడు మూతలాడింది. ప్రభుత్వాధికారుల కండ్లను
అనేక మార్లు కప్పి తూరిగలా తప్పించుకోగల్గింది. రహస్యోద్యమ
మోజులలో ప్రభుత్వంతో విచిత్రంగా పోరాడుతూ, వారి

కెప్పుడూ ఏవో ఆటంకాలు కలుగజేస్తూనే ఉన్నాయి. విప్లవమార్గాలను వెదకుతూ ప్రజలను ఉద్రిక్తపరుస్తూనే ఉంది. ఆరోజులలో ప్రభుత్వానికి ఈమె ఒక పెద్ద సమస్య అయింది. సామ్రాజ్యాలేలనలెసని ఉద్విగ్నారుచున్న బ్రిటీషు ప్రభుత్వాధికారులు ఒక ఆడదానిని పట్టుకొనలేక, ఒక అబలయొక్క విప్లవకార్యములను అరికట్టలేక, “అరుణను పట్టిచ్చినవారికి అయిదువేల రూపాయలు బహుమానమిచ్చెదమని ప్రకటించారు.

1857 సిపాయి విప్లవంలో ఛూన్సీరాణి విప్లవమూర్తివలె నిశ్చంభించి, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమును ఎదిరించింది. 1942 పాపా విప్లవంలో వీరనారి అరుణ రహస్యోద్యమం ద్వారా ప్రభుత్వమును ఎదుర్కొని, భారతదేశంనుండి తరిమివేయమని తీరించింది.

ఈ రహస్యోద్యమంలో అరుణా సఫా లీకి సహచరులుగా యుంటూ ఆమెతోబాటు విప్లవకార్యాలలో పాల్గొన్న వారు మరికొంతమందియున్నారు. వారిలో ముఖ్యులు జయప్రకాశ్ నారాయణ, రామసునోహరలోహియా, అచ్యుతపట్వర్ధన్, ఉషామెహతాగాడ్లు. వీరు రహస్యోద్యమంలో ముఖ్యమైన కార్యకలాపములు—రహస్య రేడియో ద్వారా ఉద్యమవార్తలను పంపారంచేయడము, క్విట్ ఇండియా, పత్రిక ద్వారా ప్రజల ఉత్సాహ ఉద్రేకాలు సడలకుండా ప్రయత్నించడము, ప్రభుత్వయుద్ధప్రయత్నాలకు శక్తికొలది అడ్డంకులు కల్పించడం మొదలగు విప్లవకార్యములు చేసెడివారు.

తుదకు ప్రభుత్వం అరుణను పట్టుకొనలేక వినుగుజెంది, “ఫిట్లీగ్ స్వగృహందాటి నెలుసలికిపోకుండావుండే వరత్తుపై ఆమెపైగల అరెస్టు ఉత్తరవులను ఉపసంహరించ గలనునీ” ప్రభుత్వము ప్రతిపాదించగా, ఆమె ఇండియాలో ఒకచోట నుంచి, ప్రభుత్వానికి సమాధానమిస్తూ. “ఈప్రతిపాదనచేసి నన్ను మీరునింపించారు” అని సిర్కొగమాటంగా చెప్పినట్లు గాదేశంలా వనంతిబయలుదేరింది.

లక్నో జయిలులో 12 రోజులు నిరాహారవ్రతం పూని యున్న కాకోరీకుట్రకేసు ఖైదీ జోగేశ్వంద్రిచాటర్జీసితినిగూర్చి తనఆదుర్దాను తెలుపుతూ, అరుణాసఫాలి ఎక్కడనుండో ఒక వుత్తరంవ్రాసిందని కలకత్తాలో జరిగిన ఒక బహిరంగసభలో సభానిర్వాహకులు ఆలేఖనుచదివి, “చటర్జీకోర్కెలను తృప్తి పరచి ఆయనప్రాణాన్ని కాపాడాలని అధికారులను కోరుతూ” తీర్మానించారు.

అరుణను పట్టుకొనడానికి ప్రభుత్వానికి వేరొకగత్యం తరము లేకపోయింది. ఆమెపై ప్రభుత్వము జారీచేసినవారంట్లు రెండుచార్జీలపైన ఆధారపడియున్నవి. ఒకటి ఆమెస్వదస్తూరీ తోబ్రిటిషు ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా యున్న విషయాలు వ్రాసి వ్యాపింపజేసిందని; రెండవది—పదిరోజులలో ఆమె పోలీసునారివశము కావలెనని చేసినఆజ్ఞలను ధిక్కరించినదనీ.

తుదకు ప్రభుత్వము, నాలుగువేలగూపాయలు ఖరీదుచేసే ఆమెకాసును వేలంవేశారు. ఇరవైవేలు ఖరీదుచేసే ఆమె

ఇల్లువట్టిజేశారు. వచ్చినసొమ్మును గవర్నమెంటు ఖజానాకు జమకట్టుకున్నారు. రాజుతలచుకుంటే దెబ్బలకేరుకొడవ!

ప్రభుత్వమువారు వట్టుకొనలేకపోయారుగాని అరుణానఘాలి దేశమంతా రహస్యంగా సంచారము చేస్తోనేయుంది. లాహోరులోని “వీరభారత్” అనే పత్రిక అరుణానఘాలి అజ్ఞాతవాస సంచారాన్ని గురించి, ఈవిధంగా వ్రాసింది.

“లాహోరు, మైసోర్ లో అజాద్ హింద్ ఫౌజ వీరుడు బుద్ధానుద్దీన్ ఖేను విచారణకు వచ్చినప్పుడు ఆమె అక్కడకు వచ్చింది. అక్కడకొద్దిరోజులుండి పెషావరు వెళ్ళింది. అక్కడ నుంచి కలకత్తావచ్చింది. సిమ్లా కాన్ఫరెన్సు సమయంలో సిమ్లా లోను, అఖిలభారత కాంగ్రెసు కమిటీ మీటింగు సమయంలో బొంబాయిలోను, కలకత్తాలో జరిగిన కాంగ్రెసు కార్యవర్గ సమావేశ సమయంలో కలకత్తాలోనుయుంది. ఈమూడు చోట్లకూడా సి. ఐ. డి. పోలీసులు ఈమెను వట్టుకొనుటకు ప్రయత్నించి విఫలమయ్యారు. అఖిలభారత కాంగ్రెసు కమిటీ మీటింగు సమయమున ఆమె బొంబాయి తోయున్నట్లు పోలీసులకు తెలిసినకూడా వట్టుకొనలేకపోయారు. ఒకప్పుడామె కలకత్తాలో జయప్రకాశనారాయణతో ఉండగా పోలీసులు ఆచూకీతీసి ఆమెను ఆరెస్టుచేయడానికైపోగా, అప్పటికప్పుడే తప్పించుకుపోయింది.

ఈపత్రిక వ్రాసిన పైవిషయాలు చాలమందికి అశ్చర్యం

కలిగించాయి. వ్రజలు అనేకవిధాల అరుణ ధ్యేయసహసాలను కొనియాడరు.

అరుణ అజ్ఞాతవానంలో అనేక కష్టాల నెదుర్కొనవలసివచ్చింది. వ్రభుత్వం ఆమె ఆస్థిసాస్తులను వశంచేసుకోవడం, ఆమెను పులిని వెంటాడినట్లు వెంటాడడం అలావుండగా, అజ్ఞాతవాన సమయంలోనే ఈవీరనారి తనమాతృదేవతను గోల్పోయింది. ఇన్నికష్టాలు ఆమెకు కల్గినా, కొంచెమైనా చలించక, దేశస్వాతంత్ర్యసాధనకు కంకణం కట్టుకొని పనిచేసింది.

అజ్ఞాతవాన జీవితమంటే అనుకున్నంత సులభంకాదు. చాల మెలకువతో శత్రువులకంటే బడకుండా యుండాలి. ఒకసారి అరుణను బట్టవలెనని పోలీసులు కుట్రపన్నిరి. అరుణ కీవిషయం తెలిసింది. తప్పించుకోనుటకు ఏమీ దారికనిపించలేదు. అంతలో ఒక పత్రికలో ఒక ఇంగ్లీషు కుటుంబము వారు ఒక ఆంగ్లయువతి తమ అతిథిగా కావలెనని ప్రకటన చేశారు. అరుణ అదిచూచి వెంటనే టాక్సీలో అక్కడకు బయలుదేరి వారి ఆతిథ్యము బొంది, తాత్కాలిక చిక్కును తప్పించుకోగల్గింది.

మరొకమారు గ్రహణివిరోధనములతో బాధపడ్డా ఒకరియింటిలో యుండగా, అక్కడ ఒకపోలీసు అధికారిని కలుసుకొనుట నంభవించింది. కాని అక్కడకూడా అతని కళ్ళలో దుమ్ముకొట్టగల్గింది.

కాంగ్రెసు అధ్యక్షునికి లేఖ

అరుణ సాంకేతిక వాసంలోనుండి కాంగ్రెసు కార్య
వర్గానికి గాఢపతి అబుల్ కలాం అజాద్ పేరిట ఒక లేఖ
వ్రాసింది. ఈ లేఖ అరుణానఘాలీ ఒక్కతెయే వ్రాసినది
కాదు. కాంగ్రెసు సోషలిస్టునాయకుడు అచ్యుతపట్వర్ధను,
అరుణానఘాలీ కలిసి వ్రాశారు.

నాయకులరెట్టు అసంతరం దేశంలో బ్రిటిషునిర్బంధ
విధానం ఆవరించియున్న రోజులలో నాయకులకొరకు బెంగ
టిల్లిన ప్రజలకు ఒక నిర్మాణమైన నిర్దిష్టకార్యక్రమము నొక
దానినిచ్చి, ఆగస్టు విప్లవనాయకులు చల్లారకుండా, అ. బా.
కాంగ్రెసు మహాసభలో నాయకులు ఉపన్యాసాలద్వారా
ప్రజలలో కలుగజేసిన ఉద్రేకమును చావనివ్వకుండా, అరుణ
అచ్యుత్ లు నాయకత్వం వహించి, ప్రజలను స్వాతంత్ర్యరణ
రంగంలో ముందడుగు వేయించగల్గారు. తాముచేసిన ఈకా
ర్యమునకు బాధ్యత తమదేనంటూ. తామాచరించిన మార్గం
సరియైనదేనంటూ, ప్రస్తుత కాంగ్రెసు కార్యవర్గధోరణిమా
త్రీము నాటి ఆగస్టు తీర్మానానికి ఆగస్టువిప్లవానికి దూరమవు
తోందని నిర్భయంగా అచ్యుత్ అరుణానఘాలీలు తమ ఉత్త
రంలో వ్రాశారు.

మనగమ్యస్థానం సత్యం, అహింసలద్వారా స్వరాజ్య
మును సాధించడమే. కాని మనశత్రువులు మనగమ్యస్థానం

చేదుకోవడానికి చేసే ప్రయత్నాలలో ఆటంకాలు కల్పించి, అవమానాల పాలుచేస్తే, అవన్నీ నహించి ఊరుకోవడమేనా? భీరువులమై పిరికినందలవలె పారిపోవుటకంటే, ఆత్మరక్షణ కొరకైనా నిలిచి పోరాడడ మవసరం కాదా! మనశత్రువుల ఘాతుక హింసాచర్యలకు మనం బలియైపోతే, మనఆశయాలు మట్టిలో మాయమైపోవా? ఆకారణంగా ఒక మారణాయం త్రానికి మనప్రాణం నమర్పించడంకంటే, మనం నిలిచి సాధ్యమైనంతవరకు శత్రువును ఎదుర్కుట మంచిదికాదా! ఇదే కదా! గాంధీమహాత్ముడుకూడా చెప్పినది హిట్లరు పోలండుపై దండయాత్ర నల్లినప్పుడు ప్రజలు మారణాయంత్రాలమోతలకు పారిపోకుండా ధైర్యంగా శత్రువును ఎదుర్కోవాలని. చెప్పలేదా! అంతవరకు ఎందుకు? కాంగ్రెసు కార్యవర్గమే తమ ఆగస్టు తీర్మానంలో, “ఎవరుపైకి ఎత్తివచ్చినా నిరోధించవలసిందే. లొంగిపోతే భారతీయులు భగ్గిస్తులై, దాస్యం చేస్తున్నట్లే” అని ఉద్ఘాటించారుకదా! గాంధీజీ, కార్యవర్గము చెప్పిందే మేము చేశాము. అంతమాత్రంచేత, “ప్రజలకు దారిచూపే నాథుడులేక పోవడంచేత యించుమించుగాతమకు తోచినరీతిని ప్రవర్తించారనీ” అహింసాప్రతానికి భంగంకలిగిందనీ కాంగ్రెసు నాయకులు విమదలానంతరము కాంగ్రెసు కార్యవర్గము కలకత్తాలో నయావేశమైచేసిన తీర్మానంలో ఏమీ అర్థంకల్పించకులేదు. ప్రభుత్వంకాంగ్రెసు నాయకులనుబంధించినతర్వాత, వివిధ రాష్ట్రాలనుండికాంగ్రెసులో బాధ్య

తగలవదవులలో నున్నవారు 12 మందిబొంబాయిలో నమా
వేళమై ఉద్యమానికి రూపు రేఖలిచ్చి, ప్రజలను అజ్ఞానాంధ
కారమునుండి తొలగించి నత్యమైన స్వాతంత్ర్యమార్గము
చూపించగల్గెము.

కాంగ్రెసు కార్యవర్గము అవలంబిస్తున్న పార్లమెంటరీ
కార్యవిధానము చాల అసంతృప్తిగాయుంది. పార్లమెంటరీ
పోగ్రాము కాంగ్రెసుకు తోకలాగ ఆడిస్తోంది. ఇప్పుడు
కాంగ్రెసు పెద్దలంతా పార్లమెంటరీ కార్యక్రమంలో నిమగ్న
మైపోయి విప్లవచైతన్యం కలిగించే ఆగస్టు తీర్మానాన్ని మరు
స్తున్నారు. పార్లమెంటరీ కార్యక్రమానికి కాంగ్రెసు నాయ
కులు నేడు యిస్తున్న ప్రాముఖ్యత ఆగస్టు తీర్మానాని కివ్వడం
లేదు. కాంగ్రెసుపేరు బ్రిటిషువారితో పడే రాజీబేరాల
సందర్భంలో జన్నానుకూడా సంతృప్తిపరచే స్థితిలోకి దిగగల
రనడంలో ఏమీ సందేహంలేదని గోచరిస్తోంది! అనే విష
యాలను చర్చిస్తూ అరుణాసఫాలీ, అచ్యుతపట్వర్ధన్ గార్లు తమ
లేఖలో నిష్కపటంగా వ్రాసి ఆ లేఖకు కాంగ్రెసు అధ్యక్షు
నికివంపారు.

ని మే ధా జ్ఞ ర ద్దు

ఇట్టి పీఠనారి అరుణు బ్రిటిషుప్రభుత్వం యొక
వట్టుకొనలేక విసుపుజెంచి, తుదకు ఆ మిస్సి 42 నూనములు
అనగా కిక్కిరావత్తుగా అనంతరము నిమే ధాజ్ఞు రద్దు చేసింది.

అరుణానళాలీ తనపై ప్రభుత్వం నిషేధాజ్ఞను ఉపనం
హరించుకొన్నదనే విషయం విని యిలాఅన్నది.

“నిషేధాజ్ఞ రద్దు చేసినందుకు పెద్దగా సంతోషించ
తగ్గది ఏమీలేదు. నాధర్మార్హి నేనువిర్వర్తించాను. స్వాతం
త్ర్యప్రారాటంలో నేను చేసింది అవశేషము. నేను పెద్ద త్యాగ
ముచేసింది ఏమీలేదు. నన్ను పొగడవలసిన వారేదు. స్త్రీత
పాతాలకిది సమయంకాదు. కొద్ది కొద్ది మందిని ప్రభుత్వం
విడుదలచేయడంలో మహోదాత్త ప్రవర్తనం ఏమీలేదు.
దీనివల్ల అసలు పద్ధతిలో మార్పు ఏమిన్నీ కనిపించడంలేదు.
ఇంకా రహస్యంగా యున్నవారిని గురించే నామనస్సు బాధ
పడుతూఉంది. వారంట్లు రద్దు అయిపోయినందువల్ల నేను
చేయదలచుకొన్న పని కొంచెం సులభం కావచ్చును. ఇంత
కాలము నాచేతనైనవని చేస్తూనేవచ్చాను. అయితే ఇప్పుడు
యింకా స్వేచ్ఛగా తిరిగి పని చేయడానికి వీలవుతుంది. ఇంతే
భేదము. ఇంతవరకు కందకములోయుండిపనిచేశాను. ఇప్పుడు
బయటికి వచ్చాను.

అరుణయొక్క ఈపై వాక్యాలలో ఎంతో నిరాడంబ
రత తొణిగినలాడుతోంది. ఈ పలుకులు ఆమె సహజ సౌఖీ
ల్యానికి, సహజ సమృతకు నిదర్శనం.

ఈ విప్లవమూర్తి అజ్ఞాతవాసంనుండి బయటపడగానే,
భర్తకుగాక ముందుగా గాంధీజీకి యిలా తంతినిచ్చింది. “బా
పూజీ, మీవద్దకు వచ్చి నమస్కారంచేసి, మీదీవైన పొందా

లని వుంది. ఎప్పుడు ఎక్కడ మీదర్శనం చేసుకొనడానికి వీలవుతుందో తంజినివ్వండి.

దేశభక్తులకు, తమకుటుంబముకంటే దేశము, ప్రజలు, ప్రజానాయకులు ప్రధానము. అరుణను అజ్ఞాతవాసంలో కాంగ్రెసు కార్యవర్గంవారు అహింసాసిద్ధాంతమును గురించి చేసిన తీర్మానం చాల బాధపెట్టింది. కాని ఆమె తనకు తానుగా ఏమి విధానాన్ని నిర్ణయించినా, తన సహచరులకు, అనుచరులకు ఎట్టి కార్యక్రమాన్ని నిర్దేశించినా, గాంధీజీ ఆశీర్వాదబలం తనకు తప్పక లభించగలదనే ధృఢ విశ్వాసంతోనే చేసింది. అందుకనే ఆమె అజ్ఞాతవాసంనుండి బయట పడగానే తనభర్త దర్శనంకొరకు నాక, గాంధీయజాత్యుని ఆశీర్వాదంకొరకు శ్రమతహాలాడింది. తన కోరికప్రకారం 1946 ఫిబ్రవరి 12వ తేదీ సాయంకాలనేవాగ్రాంలో గాంధీజీ ప్రార్థనాసంతరం ఆయన పాదాలపై వ్రాలి ఆయనను కలుసుకొంది.

ఆమె కాంగ్రెసు కార్యవర్గాన్ని గాంధీజీ అవసరమైనప్పుడు విమర్శించడానికి జంకదు. కాని, వారిపై అరుణకు భక్తి విశ్వాసాలుమాత్రము మిక్కుటంగావున్నాయి. కాంగ్రెసు ఒక్కటే దేశంలోని పెద్ద రాజకీయసంస్థయనియు, ఏనాటికైనా దేశంస్వాతంత్ర్యం పొందవలెనంటే కాంగ్రెసు మహాసంస్థద్వారానే పొందవలెననియు, దేశప్రజలను నిర్మోలించి మేల్కొలిపిరాజకీయవిజ్ఞానంకలిగించిన సంస్థకాంగ్రెసేననియు,

కాంగ్రెసుమహాసంస్థవల్లనే భారతీయులు తమ పౌరసత్వపు హక్కును గురించి తెలుసుకొని అందుకు పోరాడుచున్నారనియు, కాంగ్రెసే ప్రజలు, ప్రజలే కాంగ్రెసు అనియు, అట్టి కాంగ్రెసును విప్లవపూరితం చేయవలెననియు, అరుణ విశ్వాసము.

గాంధీ మానవమాతృడు గాడు. మహాత్ముడు. దైవాంశభూతుడు. లేచిచో బక్కచిక్కిన ఒక వ్యక్తి 40 కోట్ల భారతీయుల మానసికశక్తిని ఆకర్షించలేడు. గాంధీ ఒక్క భారతజాతీయ నాయకుడేగాదు. ఆయన ప్రపంచ ప్రజానాయకుడు. అందుచేతనే ఆయనకు కావలసింది ఒక్క భారతదేశ సాభాగ్యమేకాదు—ప్రపంచ కళ్యాణము. ఆయన ప్రపంచమందలి అన్ని దేశములవారిచేత ఆరాధింపబడుతున్నాడు, గాంధీ,—చర్చిలు, యజ్ఞశిల్పాలు, లెనిను, స్టాలిను మొదలగువారివలె రాజకీయనాయకుడేగాక రామకృష్ణ పరమహంస, వివేకానంద, రామతీర్థ, ఆరవింద మొదలగువారివలె మహాయోగివుంగవుడకూడా. అందువల్లనే ఆయన మహాత్ముడు కాగలిగాడు. ఇట్టి ప్రపంచ మహాపురుషుడైన గాంధీమహాత్మునికి అరుణానఖాలీ చేతులెత్తి నమస్కరిస్తుంది.

ననానసభలో ఆరుణ ఉపన్యాసం

అరుణానఖాలీపై నిషేధాజ్ఞ తొలగగానే కలకత్తాలో బ్రహ్మాండమగు జనసమీక్షలో ఆమెకు నన్నానం జరిగింది.

ఆనభలో ఆరుణ నిర్భయంగా ఒక అమూల్యమైన విప్లవ సందేశము నిచ్చింది. ఆనాటిసభలోని ఆమె విప్లవపాకులుగొన్ని ఉదహరణకు దిగువపొందుపరచడమైనది.

రానున్న మూడు నెలలలో బ్రిటిషువస్తువులను పూర్తిగా బహిష్కారము చేయడమే భారతదేశం అనుసరించగల ప్రశ్నమకార్యక్రమం. భారత స్వాతంత్ర్య సమన్వయ పై రాయ బారాలద్వారా, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యంయవ్వక, యనల్ని సమాధానపర్చడానికి ప్రయత్నం జరుగవచ్చు. అట్టిది జరుగకుండా మనం జాగరూకలమై వుండాలి.

క్షామబాధచే ఈసారి ఏభారతీయుడైనా మరణిస్తే ప్రజలీకారి బాధ నివారణకేంద్రాలు ఏర్పాటుచేయక తమ ఆహారం ఎక్కడున్నదో అక్కడ కొల్లగొట్టడానికి ఉద్యమిస్తారు. స్వతంత్రమో, వీరస్వర్గమో అన్న దాని మనం అనువరిస్తాం. బ్రిటిషు ఇంపీరియలిజంపై చివరికారి గొడ్డలి పెట్టు పెట్టాలి. మనం నిర్మాణపూర్వకంగా కృషి జరపాలి. కాని, పార్లమెంటరీ రాజకీయాలవల్ల లాభం విద్యార్థులు ప్రజాసామాన్యం వాటిజోలికి పోనవసరంలేదు. శాసనసభలవంటి చోట వైస్రాయి ధర్మోపన్యాసాలు చేయగలడు. ఆధర్మోపన్యాసాల్ని ఇటువంటిసభలో చేయవలసివదని నేను ఛాలంజ్ జేస్తున్నాను. బ్రిటిషువారు దుండగాలకు అది యీనాడుకాక పోయినా, మరియొకనాడైనా సమాధానం చెప్పక తప్పదు. మీరు, నేనుకాకపోయినా భావిప్రజానీకమైనా తమకు జరిగిన అవకాశానికి బ్రిటిషువారిపై పగసాధించక మానరు.

“చేయడమో కాక చావడమో” అనేది మహాత్మా గాంధీజీ చెప్పిన మంత్రము. ఆమంత్రమే ఇంకా నాచెవులలో గింగురెత్తుకూ ఉంది. ఆమంత్రాన్నే జీవితాంతము పరకూ అనుష్ఠించ దలచుకొన్నాను. బ్రిటీషు సామ్రాజ్య వద్దటికి అంత్యం ఆనన్నమయింది. బహుళః అంతరించిపోయిందేమో. ఆ సామ్రాజ్యవద్దటిని సంపూర్ణముగా నాశముచేయదలచుకొంటే శాసనసభలవల్ల కాదు. ఒక గట్టిపని చేయవలసిఉంది. అట్లా చేస్తేనే ఇండ్లో బ్రిటీషు సంబంధము తెల్లచారేవరికి తెగిపోతుంది. రాయబారాలలోనూ సంప్రదింపులలోనూ నాకునమ్మకము చాలా తక్కువ. ప్రశాంతముగా సాగించే సంప్రదింపులవల్ల ధనికస్వాములు శక్తిమంతులు అవుతారు.

కేంద్రీశాసన సభలో రాజప్రతినిధి చేసిన ప్రకటనములో హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యస్థాపనకు తేదీలు ఏమీచెప్పలేదు. అగస్త్య ఉద్యమము జయప్రదము కాకపోయినప్పటికినీ స్వాతంత్ర్య స్థాపనము ఎప్పుడు అయ్యేదీన్ని తేదీ నేను చెప్పగలను. తేదీలు నిర్ణయము చేయడము రాజప్రతినిధి చేతులలో లేదు. సర్వసంసిద్ధమయిన భారతదేశము తేది నిర్ణయము చేయగలుగుతుంది.

ఈవంగదేశానికి ధ్వామము వచ్చిన రోజులలో ఒకనాడు రాత్రి కలకత్తాలో నడుస్తూ ఉండగా నాకాలికి ఏదో తగిలింది. పరికించి చూచినాను. అది మృతక శబ్దము. అన్నాకుర్రలై పట్టెడు అన్నము కోసము భవతహ లాడిన జనాన్ని

చూచినాను. ఇన్ని బియ్యముగింజల కోసము ప్రాకులాడినారు. నేతాజీ సుభానుచంద్రబోసు బర్తానుంచి లక్షలన్నలబియ్యం వంపిస్తానన్న బ్రిటిషు గవర్నమెంటువారు అంగీకరించలేదు. ప్రజాక్షయము తప్పమరొక విధముగా బెంగాలులోక్షామము అంతరించడము బ్రిటిషువారికి ఇష్టము లేకపోయింది. బ్రిటిషు యుద్ధనన్నాహములు సాగడమే వారి పరమావధి. అది బెంగాలీలు గ్రహించవలెనని వారి అభిప్రాయము. ఈనాడు కాక. పోయినా ఏనాటికయినా బ్రిటిషువారు బెంగాలులో చేసిన చర్యలకు సమాధానము చెప్పవలసిఉంది.

ఆగస్టు యోధులకు జోహారులు

ఆగస్టు ఉద్యమంలో సూత్రధారిణిగా వ్యవహరించిన అరుణానసాఫలీని ఉద్దేశించి, పండిత జవహర్లాలునెహ్రూ, “ప్రభుత్వదృష్టిలో అరుణ అవరాధి అయినప్పటికీ, తన ఆనందభవనములో ఆమెకు ఆశ్రయ మివ్వగలనని” గాంధేయి నిర్భయంగా చాటాడు.

ఆగస్టు ఉద్యమాన్ని వ్యతిరేకించినవారు దేశంలో లేకపోలేదు. కాని ఆగస్టు ఉద్యమం—ప్రజావిప్లవమని భారతీయుల విశ్వాసము. ఆగస్టు ఉద్యమం నిస్సందేహంగా ప్రజల మధ్యనుండి వెల్లువెరుచుకొని వచ్చినట్లుగా వచ్చింది. ఆ ఉద్యమంలో అరుణానసాఫలీ ప్రభుత్వము అవలంబించిన మార్గము సక్రమమైనదా! అక్రమమైనదా! యని నిర్ణయించవలసినది మనం కాదు. ఈ ఉద్యమంలో తమ సర్వస్వము, తుదకు

ప్రాణములనుకూడా పణముగా పెట్టి ప్రభుత్వంతో పోరాడిన అరుణానఘాలీవంటి స్వాతంత్ర్యపీఠుల ధైర్యసాహసాలను, వార వలంబించిన విధానములనుగురించి భావి చరిత్రకారులు తమ నిష్కవట, నిష్కల్పము, నిర్మలమైన కలంతోన్యాయ మూలో చించి నిర్ణయించగలరు. ఈలోగా మనం చేయవలసిన కర్తవ్యమల్లాటట్టిఅగట్టుయోధులకు జోహారులు కొట్టడమే.

భారత నావికుల తిరుగుబాటు

అరుణ తాను సమీప సత్యాన్ని కుండ బద్దలుకొట్టి నట్లు చెప్పివేయడంలో ఎన్నడూ వెనుదీయదు.

భారతదేశంలో ముఖ్య నావికా కేంద్రాలలోని భారత నావికులు, తమను ప్రభుత్వం చాల చిన్న చూపుతో చూచుచున్నదనియు, అంగ్లసైనికులతో సమానంగానైనా గాకుండా చాల సీచంగా తమను చూచుచున్నదనియు మొదలుగాగల, తమ కష్టములను తెలియజేస్తూ ప్రభుత్వంపై తిరుగుబాటు జేసిరి. ఈ నావికుల తిరుగుబాటు భారతదేశము అనేగాకుండా విదేశాలలో కూడా సంచలనం గలిగించింది. ఈ తిరుగుబాటును గురించి సెంట్రీలు అసెంబ్లీ కాంగ్రెసు పార్టీ నాయకుడు శరత్చంద్రబోసు “బూబాయి, కరాచీ మొదలైనచోట్ల మంటలు మండిపోతూంటే. తాము ఇళ్ళల్లా కూర్చోజాలమని” చెప్పాడు, అరుణభర్త అనఘాలీ, “భారత నాకాదళం సందర్భంలో, సన్నిహితాధికారుల చేతకానితనం

వల్ల ఆ దళానికంతటికీ ముప్పుకలిగేరీతిని ఏర్పడిన ప్రమాదస్థితి విషయమై” చర్చించాలని సెంట్రలు అసెంబ్లీలో అడ్డర్న మెంటు తీర్మానాన్ని ప్రతిపాదించాడు.

“శుద్ధ అవిశేషంగా హింసాత్మకంగా జరుగుతున్న విలయ తాండవాన్ని ఆపివేయవలెనని వేడుకొంటూ గాంధీ మహాత్ముడు యిలాఅన్నాడు. నౌకాదళములో చెలరేగిన ధిక్కారమూ దాని అనంతర కలాపమూ ఏవిధముగాచూచినప్పటికీనీ అహింసాత్మకమైన చర్యగాదు. అహింసాపద్ధతులవల్ల స్వరాజ్యము సాదించడమే నానంకల్పము అని కాంగ్రెసు ముఖ్యతః బారతీయులు వెల్లడించి చివరకు యిటునంటి క్లిష్టపరిస్థితులలో సైతము భారతదేశము తనపద్ధతికి విరుద్ధంగా ప్రవర్తించడని లోకానికి ఋజుప్రచేయవలెను.

గాంధీమహాత్ముడు చేసిన పై ప్రకటనను ఖండిస్తూ, అరుణానఘాలీ మరొకప్రకటన గావించెను. గాంధీజీ ఆమె ప్రకటించిన ప్రకటనకు సమాధానంగా, తన హరిజన్ ప్రతికలో యిట్లు వ్రాసెను.

“బొంబాయి సంఘటనల విషయమై నేను గావించి యుండిన ప్రకటనను శ్రీమతి అరుణానఘాలీ ధైర్యంగా ఖండించినందుల కా మీ నెంతయు అభిరూపించుచున్నాను. కేవలము తన అభిప్రాయమును మాత్రమేగాక రహస్యముగా పనిచేయుచున్న చాలామంది సహచరుల అభిప్రాయమును కూడా ఆమె ప్రతిబింబింపజేయుచున్నది. ఈ కారణము

చేతనే ఆమెకు నేను సమాధానమొసంగుచున్నాను. ఇట్లు కాశ్యోనినెడల ఆమె ఖండనమును నేను గుర్తించియుండెడివాడనుకాదు. ఆమెనెడల నాకు పుత్రికావాత్సల్యము కలదు. నాకడుపున పుట్టకపోయినంత మాత్రముచేతను, తిరుగుబాటుదారైనంతమాత్రంచేతను, ఈపుత్రికావాత్సల్యం ఎంతమాత్రము తగ్గదు. ప్రచ్ఛన్నముగానున్న సమయమున అనేకసార్లు ఆమెను కలసికొనుభాగ్యము, నాకు కలిగెను. ఆమె దైర్యసాహసములు ఉపజ్ఞగాధ, దేశభక్తి నాప్రశంసకు పాత్రములయ్యెను. కాని నా ప్రశంసాభావము అంతటితో ఆగిపోయెను. ఆమె రహస్యముగా పనిచేయుట నాకు యిష్టము కాకుండెను. రహస్య కార్యకలాపములకు నేను హర్షించువాడనుగాను. కోటనుకోట్ల సామాన్యప్రజలు రహస్యంగా పని చేయుచాలరని నేనెరుంగుదును. ఈకోటనుకోట్ల ప్రజలు రహస్యంగా పనిచేయునక్కరలేదుకూడా. రహస్య కార్యకలాపంవల్ల కోటనుకోట్ల ప్రజలకు స్వాతంత్ర్యము చేకూర్చిపెట్టగలమని కొద్దిమంది తలపవచ్చును. ఇది ముద్దకలిపి నోటిలో పెట్టినట్లు కాదా? బహిరంగముగా సవాల్ చేయుట, బహిరంగముగా కార్యకలాపములు సాగించుటమాత్రమే అందగు, అనునరించవగిన సద్ధతి. నిజమైన స్వరాజ్యము అందఁకి ప్రతిపురుషునికీ, స్త్రీకి, పిల్లవానికి అనుభములొసంగి రావలెను. ఈ ఆశయ సిద్ధికి కృషిచేయుటయే నిజమైన విప్లవము. ప్రపంచమందలి వీడిత ప్రజానీకమంతటికీ భారతదేశము ఆదర్శప్రాయమైన

అ రుణా స ఫా లీ

దేశమెందుకైనది? అక్రమముగా దేశము నాక్రమించిన దానికి హానికలుగజేయుకుండా అందరు త్యాగముచేయవలె వనిశోరి బహిరంగముగాను, ఆయుధ విరహితముగాను, భారత దేశము కృషిచేయుటవల్లనే పోరాటము బహిరంగము గాను, ఆయుధ విరహితముగాను జరిగియుండనివడలశోటాను శోట్ల భారతప్రజలు ప్రబోధితులై యుండెడివారు కారు. ఋజుమాగ్ధము నతిక్రమించినప్పుడల్లా పరిణామాత్మకమగు విప్లవమునకు తాత్కాలికావరోధము కలుగుచునేయుండెను.

అహింస సునిశితమైన ఆయుధము

1942 సం॥పు సంఘటనల విషయమై నాభావములు మనధీరవనితామణి శ్రీఅరుణాసఫాలీఅభిప్రాయముకంటె భిన్నముగా నున్నది. ప్రజలు లోపలనుండి వుట్టుకొవచ్చిన ఉత్సాహవేగములవల్ల తిరగబడుట మంచిదే. కాని వారిలో కొందరులేదా అనేకులు దౌర్జన్యమునకు గడంగియుండుట అనర్థదాయకము. శ్రీ కిశోరిలాల్ మహ్లా, కాకాసాహేబు మున్నగు నర్కర్లు తాత్కాలికావేశ వరావశులై అహింసకు దుర్మార్గాభ్యాసము చేసినంత మాత్రముచేత అది అనర్థంకాదని చెప్పుటకు వీలులేదు. వారి విధముగా దుర్మార్గాభ్యాసము గావించుటవల్ల అహింస ఎంత సునిశితమైన అస్త్రమో స్పష్టమగుచున్నది. ఏవ్యక్తిపైనను నిందమోపు ఉద్దేశముతో నేసిపై నిదర్శములుచూపి యుండలేదు. ప్రతివాడు తనకు ఉత్తమమని తలచినట్లు చేసెను. కట్టుదిట్టమైన దౌర్జన్యము

తమ్ము వెలువలవలె ముంచివేయ జూచుచున్నప్పుడు ఊరకుండుట భీరుత్వ మనిపించుకొనడిసి. 1942 నాపు సంఘటనలవిషయమై నా అభీప్రాయము తెలుపమనినవిడల బలహీనత చూపినవాడ నగును. తప్పుచేసినవాడ నగును.

ప్రతిఘటనకై అందరిని ఏకము చేయుట

రాజ్యాంగ రంగమునందుగాక ప్రతిఘటన రంగమునందు హిందువులను, మహమ్మదీయులను ఏకముచేయుట తన అభిమతమైనట్లు ఆరుణ చెప్పుచున్నది. దౌర్జన్యనహిత ప్రతిఘటన దృశ్యా విచారించినను, యిది ప్రజలను కప్పుదోవలో పెట్టినదైయున్నది. ప్రతిఘటనగావించు వట్టున అందరు త్రికరణశుద్ధిగా ఏకమగునెడల రాజ్యాంగ రంగమందుకూడ అందరు ఏకముగావలసియుండితిది. పోరాడువారెల్లప్పుడు శత్రువు నెదుర్కొనుటకు కట్టిన అడ్డంకివద్ద జీవింపరు. ఈ అడ్డంకివద్ద నుండి వారు రాజ్యాంగరంగమునకు వెళ్ళవలసియున్నది. సార్వకాలికంగా ఈ రాజ్యాంగరంగమును నిషేధింప వీలులేదు.

దూరదృష్టి విరహితము

బ్రిటిషువారి ప్రకటనవలన, నమ్మకుండా ముందుగానే కయ్యమునకు కాలుదువ్వుట దూరదృష్టి విరహితమనుట నిశ్చ

యము. ఒక గొప్ప జాతిని మోసపుచ్చుటకు బ్రిటిషు అధికార రాయబారము వచ్చుచున్నదా! మోసపుచ్చుటకు వచ్చుచున్నదని తలచుట చూనుషంగాలేదు. వేచియుండుట వల్ల నష్టమేమి? బ్రిటిషువారి ప్రకటనలు విశ్వసనీయములు కావని ఆఖరితడవ బ్రిటిషుమంతుల రాయబారము ఋజువు చేయనిండు. విశ్వసించుటవలన భారతజాతికి లాభముకల్గును. మోసపోయినవారు ఋజువుగా ప్రవర్తించిన ఎడల మోసపుచ్చినవాడే నష్టపడును.

వాస్తవిక విషయములను మన మెదుర్కొన వలయును. రాజోపు రాయబారవర్గము మిత్రభావమున వచ్చుచున్నట్లు చెప్పుచున్నారు. భారతదేశముక్తికై రాజ్యాంగసమ్మతి మగు పద్ధతిని కనుగొను ఉద్దేశముతో వచ్చుచున్నట్లు చెప్పుచున్నారు. సమన్య అత్యంతక్లిష్టమైనది. ఇంతక్లిష్టమైన సమన్య ఎప్పుడు రాజ్యాంగవేత్తల నెదుర్కొని యుండలేదు. విపరీతమైనట్టియ, సాధింపవీలు లేనట్టి ఒకమార్గము. వారు సూచింపవచ్చును. అదివారికేసప్తము. తాముకల్పించుకొన్న చిక్కులనుండి బయటపడుటకు సరియైనమార్గము నొకదానిని కనుగొనువారు కృతనిశ్చయములై యున్నయడల ఒకమార్గమున్నదినుట నిస్సంశయము. కాని భారతజాతికూడా తగినట్లుగా తనపాత్రను నిర్వహించవలెను. అట్లయినయడల ప్రతిఘటనకై కట్టినఅడ్డంగిని తాత్కాలికముగానైనను తొలగింపవలయును. ద్వైర్యసాహసములవల్లను, త్యాగమువల్లను తమకు లభించిన

శక్తిని అరుణానఘాలీగారున్నా, అయి మిత్రులున్నా వివేకం తో ఉపయోగించవలెనని కోరుచున్నాను.

నావికుల తిరుగుబాటు

లాంగిపోవలసినదని వర్ధారువటేలుయిచ్చిన సలహాను నాయకులంగీకరించుట సంతసము కలిగించుచున్నది. తమ గౌరవమును వారు అవలంబించేయలేదు. నేను తెలిసికొని గల్గి సంతవరకు తప్పుసలహా ననునరెంచి వాకుతిరుగుబాటు చేసిరి. తిరుగుబాటుచేయుట తమకష్టములను తొలగించు కొనుటకే అయినయడల తాముకోరుకున్న రాజకీయనాయకులు సలహా నిచ్చుసంతవరకు జోక్యముకలిగించు కొనుసంతవరకు వారువే చియుండవలసినది. భారతస్వాతంత్ర్యము కొరకేవారు తిరుగు బాటుచేసి యుండినయడల నదిమరింతతప్పు, సిద్ధముగానున్న ఒకవిప్లవపక్షముయొక్క పిలుపులేనిదే పారట్లు చేసియుండ గూడదు. తమబలమువల్ల భారతదేశము విదేశాధికారము నుండి తప్పింపవలగునని నమ్మియుండినచో వారు అనాలోచితముగా జ్ఞానశూన్యతతో వ్యవహరించిరి.

పోరాడినవారు ఈమారు యిదివరకెన్నడు చూపి యుండని పట్టుదల చూపిరని అరుణానఘాలీ చూపిన మాట నిజమే. కాని కాలముగాని కాలములో జరిగినప్పుడున్నా, అత్యంతగా పరిణమించినప్పుడు ఈపట్టుదల పిచ్చి సాహస మని చెప్పవలసియున్నది.

ఈ తిరుగుబాటు కాలముగాని కాలములో జరిగెననుట అత్యంతగా పరిణమించినదనుట నిశ్చయము.

దౌర్జన్యము ధర్మమా! దౌర్జన్యరాహిత్యము ధర్మమా!
అను విషయమె వ్రజలకు వ్రజక్తి లేనిదని చెప్పు హక్కు
అమెకు గలదు. కాని జనసామాన్యమునకు స్వాతంత్ర్యము
చేకూర్చు మార్గమును తెలుసుకొనుటలో వ్రజక్తిగలదు.
వ్రజల వ్రజవర్తనలో ఎన్ని లోపము లున్నప్పటికి వారిత
వరకు అహింసామార్గ మవలంబించియుండిరి. అహింసా
మార్గమువల్ల శత్రుబృందముల పర్యంతము వడియున్న నిద్రనుండి
భారతదేశము మేల్కొన్నదా! లేదా! ఎంత అశ్రేష్ఠముగా
మన్నప్పటికి భారత వ్రజలలో స్వాతంత్ర్య తృప్తి వర్పడి
నదా! అని అరుణానఘాలీ వ్రభృతులు మాటిమాటికీ ప్రశ్నిం
చుకొనవలసి యున్నది. నా అభిప్రాయములో దీనికొరకే
నమాధానము కలదు.

అరుణానఘాలీ నమాధానం

గాంధీగారు తిరుగుబాటు గావించిన భారతనావికులకు
“మీకు అవమానము కలుగుచున్న ఎడల రాజీనామా
నొనంగుడు” అని యిచ్చిన నలహాను అరుణానఘాలీ ఈవిధం
గా విమర్శించింది.

“నావికులు రాజీనామా నిచ్చినఎడల వారి జీవనో
పాధికిగల ఒకేఒక మార్గమును వాసువదలుకొనవలసియుండును.
అదిగాక వారు సిద్ధాంతములకై పోరాడుచున్నారు. వారి
మ్రుదు రాజీనామా నిచ్చినయెడల నిరుద్యోగము వ్రజలి

యున్న ఈ రోజులలో వారి స్థానమును ఆక్రమించుటకు వందలకొలది ముందుకు వత్తురు. నావికుల స్థానము నాక్రమించిన వారియెడలగూడ యిప్పటి మాదిరిగానే విచక్షణ చూపుచుందురు. నావికులు సాధించిన దేమియు నుండదు. కాంగ్రెసువాదులు న్యాయంగా తాము శాసన సభలకు వెళ్లుచు పనులు వదిలిపెట్టవలసినదని నావికులను కోరుట సంభావ్యముగా లేదు. వారు రాజీనామా నిచ్చుటవల్ల దేశమున కెట్టి మేలూ చేకూరదు.”

గాంధీజీ సమాధానం

ఈ వాదమునకు గాంధీమహాత్ముడు హాజరైన పత్రికలో “భావసంఘర్షణ” అను శీర్షికగల వ్యాసమునందు ఈ దిగువ సమాధానమును వ్రాసెను.

దౌర్జన్యరహిత కార్యచరణ యందలి ప్రథమసూత్రము అవమానకరమగు పత్రికా దానితోను సహాయ నిరాకరణ గావింపవలెననుటయే. కీర్తిశ్రేష్టులైన లాలా లజపతిరాయి అధ్యక్షతను కలకత్తాలో జరిగిన ప్రత్యేక కాంగ్రెసు మహాసభ వారు ఒక తీర్మానముద్వారా ఈసిద్ధాంతమును నిర్వచించియుండిరి. పాలితుల లాభమునకై రాయల్ ఇండియను నావీ స్థాపింపబడియుండలేదని జ్ఞాపకము యుంచుకొనవలయును. అన్ని సంగతులు తెలిసియే వారి నాకాదళ

ములో చేరిరి. దానిలో విచక్షణ చూపబడు చున్నది. భారతదేశమును అన్వతంత్రముగా నుంచుటకు ఏర్పరుపబడిన ఈ నాకాదళ ఉద్యోగములో ప్రవేశించినవిడల విచక్షణ తప్పదు. పరిస్థితులను చక్కజేయ ప్రయత్నింప వచ్చును. ప్రయత్నింప వలెనుకూడా—కాని పరిస్థితులను చక్కబరచు వని ఒక పాద్మవరకు మాత్రమే సాధ్యమగును. తిరుగుబాటు ద్వారా దానిని సాధింప వీలులేదు. తిరుగుబాటు జయప్రద మగునని ఊహింపవచ్చును. కాని తిరుగుబాటువల్ల కలిగిన విజయము తిరుగుబడిన నారికీ, వారిబంధువులకు మాత్రమే ప్రయోజనకరము కాని భారతదేశ మంతటికీ ప్రయోజనకర ముగా నుండదు. ఇట్టి తిరుగుబాటువల్ల కలుగు అనర్థకము ముందు సంతతుల వారికి అనర్థకముగా పరిణమించును. క్రమ శిక్షణ యిప్పుడొంత అవసరమో, స్వరాజ్యము వచ్చిన తర్వాతకూడా అంతే అవసరము. తిరుగుబాటువల్ల విజయము సాధించువారి క్రిందచుండు భారతదేశము పరస్పరము ఒండు రులతో యుద్ధముచేసి ఈ అంతఃకలహములవల్లలలసి పోయిన కక్షలుగా చీలిపోవును.

అవమానమునకు అనన్యుతి తెలుపు ఉద్యమము ననుసరించి ప్రస్తుత రేటింగులు రాజీనామా నిచ్చినయెడల, వందలకొలది వారి స్థానము హక్కియించు మాట నిజమే యైన యెడల కాంగ్రెసు ఏ జన సామాన్యమునకై పోరాడుచున్న

దో ఆ జన సామాన్యము స్వరాజ్య పోరాట తత్వమును గ్రహించుటలో ఒక్క అంగుళమైనను ముందుకు వెళ్లలేదని అర్థము. మనలో వందలకొలది అవమానమును దీగమింగి అవమానింపబడిన సాటి భారతీయుల స్థానము నాక్రిమింప సిద్ధముగా నుండునంత అధఃపతితులైనయెడల జన సామాన్యమునకు స్వరాజ్యము లభించునా! కాంగ్రెసువాదులు సహితము యిట్టి తలంపు కలిగియుండుట అనుచితము. అదియే స్వరాజ్యము చూపుమేరలోనున్నట్లు నమ్మబడుచున్న సమయమున యిట్టి తలంపు కేవలము అనుచితము. రాయలు ఇండియన్ నేవీలో పనిచేయుటొక్కటే వారి జీవనోపాధికి మార్గమును తలచువారు వారియెడల చాలా హింసమైన అభిప్రాయములవారై యుండినలెను. సైనికులు చాలా కష్టపడి పనిచేయుదురు. ఇతరులతో కలసి పనిచేయు శిక్షణము సైనికునికి గలవబడును. గడ్డపారతోను, పారతోను పనిచేయుటకు సైనికుడు తీర్చిను చేయబడును. ఇట్టివాడు సైనికుడుగా పనిచేయుట తన జీవనోపాధికి వేరు మార్గము లేదను భావము సైతము గర్హించును. సైనికులు కష్టపడి పనిచేసి, తమ చెమటనోడ్చి పనిచేసి పొట్టపోసుకొన జాలరని తలచునెడల వారి విషయమై మనము హింసమైన అభిప్రాయము కలిగియున్న వారనుగుడుము. కష్టించు వాని కూలికే నాడూ లోటురాదు. సైనికులకుండు మోజు వారికొసగుబడు సాకర్య

ములు వుండవనుట మాత్రము నిజము. ఇంకవరకు సైనిక ధర్మముపేరిట మాత్రా నాశనకాండకున్న పూతను యిప్పటి కైనా తుడిచిపారవేయక పోయినట్లయితే కేక సంవత్సరాలుగా మనం అహింస విషయంలోచేసిన కృషి వృధాయనే చెప్పవలసియుంది.

రాజీనామా యిచ్చుటవల్ల రేటింగులు ఎట్టిలాభము పొంది యుండెడివారుకారని అరుణానసాళీగారు చెప్పినట్లు ప్రకటింపబడినది. వారు దైర్యంగా తమ ఉద్యోగములకు రాజీనామానిచ్చియుండిన యెడల వారికి గౌరవము, ప్రతిష్ఠ కలిగియుండెడిది. తమగౌరవమును, ప్రతిష్ఠను నిలబెట్టుకొనుట ఎట్లో వారు బొంబాయి ప్రజలకు, నేర్పియుండెడివారు. బొంబాయి ప్రజలకు ఇట్టి యొక్కట్లు సంభవించకుండా వారుచేసియుండెడివారు. అచివేకవంతుడైన ధన, ప్రాణనాశనమును అమూల్యమైన ఆహారవ దార్థముల నాశము జరుగకుండా వారు చేసియుండెడివారు. మనము పరగణింపదగినంత గొప్పపనినే వారు సాధించియుండెడివారు.

కాంగ్రెసువారు న్యాయముగా శాసనసభలలోనికి ప్రవేశించుచు, నావికులను రాజీనామా నిష్పవలెనని కోరుట సంభావ్యము కాదని అరుణానసాళీగారనుచున్నారు. దేశము యొక్క గౌరవమును కాపాడుటకున్నా, దేశమునకు స్వాతంత్ర్యము చేకూర్చుటకున్నా కాంగ్రెసువాదులు శాసన సభ

లకు వెళ్లుచున్నారు. కాంగ్రెసువాదులు శాసనసభలలో ప్రవేశించుటయూ, శేటింగులు పనులలో నుండుటయు సమానము కాజాలవు. ఎందుకనగా ఈనావికులు తమజీవనమున్నక నావికా దళములో చేరినారు. వారిదేశస్థులైనను, వారిదేశస్వాతంత్ర్యమునకు విరుద్ధముగాను వారిని ఉపయోగించుకొను అవకాశముకూడ కలదు. శాసనసభలో ప్రవేశించు కాంగ్రెసువాదులు ఓటర్లచే ఎన్నుకొనబడిన ప్రతినిధులుగా వారిలోనికి వెళ్ళుదురు. ఓటర్ల అభిప్రాయమును విశ్వతముచేసి చెప్పువారు శాసనసభలలో ప్రవేశించుకొండ చేయుటకు కాంగ్రెసువాదులు శాసనసభలలోనికి వెళ్ళుచున్నారు. శాసనసభాప్రవేశము పూర్తిగా చెడ్డనికావచ్చును. కాని శాసనసభలలో ప్రవేశించువారికిని, నావికులకును పోలిక ఎంతమాత్రము సరియైనది. కాదు.

అరుణ తన అభిప్రాయమును ధైర్యంగా వెల్లడించుటలో గాంధీనుహత్తునినైనను విమర్శించుటకు వెనదీయదని వైఉత్తర ప్రత్యుత్తరములద్వారా తేటతెల్లమగుచున్నది.

ఒకసారి ఎవరో దంపతులు ఎం. ఆర్. మసానీగారి వద్దకువచ్చి తమపుత్రిక నామకరణోత్సవమునకు ఆహ్వానించగా, ఆబిడ్డకు ఈవీరనారి. "అరుణ" పేరుబెట్టే వచ్చెదననిరి.

అరుణసఫలీ నేడు ఒకప్రముఖ కాంగ్రెసు సోషలిస్టు నాయకురాలు. భారతయువకుల భవిష్యత్తును నిర్ణయించు

డంలో జయప్రకాశ నారాయణ్, అచ్యుతపట్నర్థన్. రామ మనోహరలోహియా మొదలగు ప్రముఖులతోపాటు ఈమెకు కూడా తప్పక భాగం యుంటుంది.

ఈమె భర్త అనాథలీ కాంగ్రెసు కార్యకలాపాలలో పేరెన్నికగంటే, ఈమె కాంగ్రెసు సోషలిస్టు పార్టీలో ప్రముఖ రాలుననిపించుకొంటోంది.

అరుణానాథులీ ఉపన్యాసాలు చాల ఉద్యోగపూర్వకం గాను, భావ గర్భితంగాను వుంటాయి. ఈ క్రిందివి కొన్ని ముచ్చతునకలు.

వార్ధాలో ఈమెకు పోజలు చేసిన నన్నానభలో భారతదేశ ఖానూన్ని గురించి యిలా ఉపన్యసించింది.

“క్విట్ ఇండియా” నినాద పాఠశాలానికి ఇదే తగిన సమయం. మనం క్షుద్భాదాసలానికి గురియై నశించాలి లేక, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వంవారికింద బానిసలుగా వుండిపోవాలి.

మీరు వీరులరీతిగా పోరాడి, వీరస్వర్గం అలంకరించ వలసిందేగాని, శ్వరలో నానున్న క్షామ పితాచానికి బలికా కూడదు.

“మీరు పట్టణంలోనుంచిగాని, గ్రామంలో నుంచి గాని, ఒక్క ధాన్యపుగింజను బైటికి వెళ్లనివ్వకూడదు. పంచాయతులద్వారా వాటిని సక్రమంగా పంచాలి. మీరు క్షామపితాచం వాతీబడకూడదు. మీనర్వ శక్తులను కేంద్రీక

కరించుకుని భారతమాత స్వాతంత్ర్యసిద్ధికి పోరాడాలితిరిగి అప్పి, చిమూరు సంఘటనలు రాకుండాచెయ్యడానికి ఒక్కటే సాధన, మొదట బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యతత్వంపై కడసారి దెబ్బ తీయడానికి జరిగే పోరాటానికి అందరూ సిద్ధపడాలిమన స్వాతంత్ర్యమే మనకు శరణ్యం.

“మనము హింసాయుతంగా చరించామా లేక అహింసాయుతంగా ప్రవర్తించామా అని ప్రశ్నించే అధికారం రక్షారుణ హస్తమైన లార్డ్ వేవెల్ ప్రభుత్వానికి లేదు. అహింసా సిద్ధాంత వాదియైన మహాత్మునికే అది చెల్లుతుంది. నేడు ఊమడుస్థితి ఎదుర్కొన్నది కనుక, మనం ధాన్యాన్ని ప్రభుత్వోద్యోగులు నేకరించకుండా చూచి, గ్రామాలలో పంచాయితీల నేర్పరచి, ధాన్యం సక్రమంగా పంపకమయ్యేటట్లు చూడాలి. ఊమదేవతకు మానంగా బలికాకండి. నేడు మన నెదుర్కొనినది ఊమభయమా లేక అనంతంగా బ్రిటిషు దాస్యమా అనే సమస్య, స్వాతంత్ర్య సమరానికి సన్నద్ధులు కండి.

ఈ గౌరవం నాకుకాదు: అచ్చుత్, జయప్రకాష్ ప్రభృతులది. బ్రిటిషు దమననీతికి బలియైపోయిన ఆగస్టు వీరులకే ఈ గౌరవం చెందుతుంది. దారుణ కృత్యాలు దేశంలో జరుగుకుండా వుండాలంటే, స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించే వరకు విశ్రాంతి నరుగని దీక్షబూనాలి వీరుల స్మృతికి

చిహ్నాలకు నిర్మించి, ప్రభుత్వంతో కయ్యానికి కాలుదువ్వడంకంటే, స్వాతంత్ర్య నమరానికి సన్నద్ధులమై, బ్రిటిషువారిని వెళ్ళగొట్టడానికి ప్రయత్నించాలి.

“క్విట్ ఇండియా” నినాద మిచ్చిన ఏడునికి నా ప్రవాసచర్యాలను నివేదించుకోడానికి వచ్చాను. 1942 ఆగస్టులో ప్రభుత్వం నాయకులను అరెస్టుచేసిన కారణాన, దేశంలో ఏరావేశం పెల్లుబిగింది.

గాంధీజీ ఆ హింసా సిద్ధాంతాన్ని మనం పూర్తిగా అర్థంచేసుకునివుంటే, ఈనరికి స్వాతంత్ర్యం పొందేవారమే ఆగాఖాన్ భవనంలో గాంధీజీ నిరసనప్రకటన గిస్తుంటే, మన మేమి చేయగలిగాము?

ఎన్నికలు మనకు స్వరాజ్యము నివ్వవు. భావి నమరానికి సిద్ధంకండి.

బెంగాల్ లో కిస్ లక్షలమంది క్షామ దేవతకు బలియై నారు, తిరిగి క్షామం వస్తున్నది పెక్కుమంది చనిపోవచ్చు

క్షామ ప్రమాదభయం వున్నప్పటికీ, బ్రిటిష్ వారిని వెళ్ళగొట్టడానికి గాంధీజీ “క్విట్ ఇండియా” ఆదేశాన్ని సఫలం చేసేందుకై మీ సర్వశక్తులను సమీకరించుటకును సిద్ధంగా ఉండండి.

మనం బ్రిటిషువస్తువులను బహిష్కరించాలి త్వరలోనే బ్రిటన్ లో కార్మిక అభ్యుదయాన్ని ఆశించి తన వస్తువులను

బ్రిటన్ మనపై రుద్దజూస్తుంది. మనం వాటిని బహిష్కరిస్తే, బ్రిటన్ కాళ్ళబేరానికి వస్తుంది.

గాంధీజీ సూక్తి

భాన్యన్ని ప్రభుత్వోద్యోగుల వశపరచరాదని, బ్రిటిషు వస్తువులను బహిష్కరించాలని అరుణ చేసిన సూచనలకు గాంధీజీ అంగీకరించాడట.

ఆగస్టు విప్లవసందర్భంలో గాంధీజీ, అరుణల దృక్పథాలు కలిసినట్లున్నది.

గాంధీజీ ఇలా చెప్పాడట—

“అమ్మా! స్వాతంత్ర్యలబ్ధికి ప్రపంచ శాంతి భద్రతలకు అహింస ఉత్కృష్టసాధనమని నీవు నాతో ఒకనాడు అంగీకరించగలవు.

పూనాలో అరుణాసలీ యిచ్చిన

ఉపన్యాసం

1942వు చరిత్ర మన స్వాతంత్ర్య పోరాట చరిత్రయైయున్నది మన చరిత్రలో నది ఉజ్వలమైన ఘట్టము. కడుంగడు చరిత్రాత్మకమగు ఆరోజులలో భారతప్రజల హృదయములందరి ప్రజ్వలించిన అగ్నిని మనము చల్లార నివ్వరాదు. ఆ అగ్నిని మనము మరల రగుల్కొల్పి సురియొక పోరాటమును, ఇది

వరకు దానికంటే తీవ్రమైన పోరాటమును సాగింపవలసియు న్నది. ఇట్టి పోరాటము లేనిది భారతదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము సిద్ధింపదు'.

అరుణ అనసూలీ ఆగస్టు విప్లవ నాయకములలో నొక్కతెయని, ఆనేతు హిమాచలపర్వతము ప్రజలలో వ్యాపించియున్న పోరాట తత్వమునకు ఆమె చిహ్నమని చెప్పుచు సభాధ్యక్షులు రా. సా॥ పట్వర్ధన్ గారు ఆమెను సభికుల కెరుకవరిచిరి.

మరియొక పోరాటము అవసరమని కాంగ్రెస్ మహాసభాధ్యక్షుడు నొక్కి చెప్పినందుకు అరుణ అనసూలీ సంతసించెను. 'కేంద్ర ఎసెంబ్లీలో ప్రజా ప్రజనిధులతో కూడిన కార్యవర్గము నేర్పరుపవలెనని మహాత్మా డుగావిం చిన సూచనను సైతము బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారంగీక రింపనందుకు నేను సంతసించుచున్నాను. మరియొక పోరాటమును, ఇదివరకు కంటే తీవ్రపోరాటమును మనము ప్రారంభింపవలసి యుండునని అది ఋజువు చేయుచున్నది. బొంబాయి, కలకత్తా మున్నగు ప్రదేశముల యందలి కాల్పులు రాబోవు స్వాతంత్ర్యమునకు సూచనలు. కావు జన సామాన్యముయొక్క అశాంతికి, నిరంకుశ ప్రభుత్వము వారి మూర్ఖత్వమునకు అవి చిహ్నములు.

మరియొక పోరాటము ఇదివరకుకంటే గొప్పది, తీవ్ర మైనది జరుగవలసి యుండునని చెప్పుచు దానికి సిద్ధమగుటకు

బ్రటిషు వస్తుములను బహిష్కరింపవలెనని ప్రతి గ్రామములో, ప్రతి పట్టణములో : అబాద్ ఘాజు నేర్పరుపవలెనని చెప్పెను, కాంగ్రెసు ఆదేశ మొనంగగానే ఆగస్టు ఉద్యమములో పాల్గొన్న తాము పోరాటము సాగింప సిద్ధముగానుండిరని ఆమె చెప్పెను.

అనఫాలీ

అ రుణ కు ఆదిలో స్వాతంత్ర్యమంత్రము నువదేశించిన వ్యక్తి- అనఫాలీ ఈయన సెంట్రల్ అసెంబ్లీనభ్యులు ఢిల్లీ హిందూముస్లిం నియోజకవర్గంనుండి అధిక ఓట్లతో ఎన్నుకోబడ్డారు. అబాద్ హిందు ఘాజు సైనికులను ప్రభుత్వమురాజద్రోహనేరంకింద విచారిస్తున్న నయంలో, కాంగ్రెసు బూలాభాయి దేశాయి, వండిత్ జవహర్లాలు నెహ్రూతో బాటు అనఫాలీని కూడా, ఢిల్లీ సుతరపున వాదించుటకు ఏర్పాటుజేసింది. తుదకు ఆ విచారణలో తమ వాదనాశక్తివల్ల విజయమందగలిగారు.

తర్వాత దక్షిణదేశపు కాంగ్రెసు రాజకీయాలు ఆగస్టు విప్లవానంతరము అల్లకల్లోలమవగా, కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీ అనఫాలీని శాంతిదూతగా నియమించి, మద్రాసు పంపింది. దక్షిణదేశపు తగాయదాలకల్లా మూలం, మద్రాసు మాజీప్రధాని శ్రీ సి. రాజగోపాలాచారిగారు ఆగస్టు విప్లవాన్ని వెన్నుపోటు పొడుచుటయేగాక, కాంగ్రెసు సిద్ధం

కేలతా మోనం తెచ్చాడని ప్రజలందోళన. అనుభవీగారు మద్రాసులో యిచ్చిన ఉపన్యాసం గమనించదగ్గది.

“దేశం ముఖ్యంగాని, ఎవరో కొందరు వ్యక్తులుకాదు. ప్రజలు ముఖ్యంగాని ఎవరో కొందరు ప్రముఖులుగారు. దేశం యోగక్షేమా లే ప్రజల యోగక్షేమాలేమనం సంతతం పరిగణించదగినట్టివి. ప్రజలరక్తమే, వారికలలే, వారికోర్కెలే కాంగ్రెసు. నేనిక్కడికి వచ్చింది ప్రకాశంగాని కోసంగాని, రాజగోపాలాచారిగారి కోసంగాని, ఏకతర ప్రముఖుని కోసంగానిగాదు. నేను మీ అందరికోసమే యిక్కడికి వచ్చింది. ప్రజల యోగక్షేమాల తోనే, భారతదేశం యోగక్షేమాలతోనే నాకు సంబంధం.

ఈ ధోరణిలో అనుభవీ ప్రజల సుద్దేశించి చెప్పిన, అనుభవీలోనున్న సహజమైన కవిత్వ ధోరణి కూడా ప్రతిపత్తి నభాగంలో కొద్దిగా కానవస్తోంది.

అయితే అనుభవీ కూడా మనస్సులోనున్నది నిర్భయంగా చెప్పగలుగువ్యక్తి.

1946 జనవరి 28 వ తేదీని వైశాఖి భారతశాసన సభలో దేశభవిష్యత్తును గురించి ఉపన్యాసంపై అనుభవీ “సదుద్దేశం చాలదు— చేతులుకావాలి” అని తన అభిప్రాయమును వెల్లడి ప్రకటించెను.

అనుభవీని ఆగస్టు ఉద్యమంలో ప్రభుత్వం తీసుకొని పోయి ఓకాల్డ్, నెహ్రూ, ఫేలులు మున్నగు నాయకులతో

బాటు అహమ్మదునగరకోటలో బంధించెను. విడుదలైకారాగారమునుండి ఒయటకు నచ్చునప్పటికి ఆరోగ్యము పూర్తిగా కోలుపోయెను. ఈఅనారోగ్యకారణం మూలంగానే ఆయనను ప్రభుత్వంవిడుదలచెస్తా.

అనఫాలీ నేటికాంగ్రెసు రాజకీయరంగంలో ఒకప్రధానూశ్శీధారుడు కాగలెను. అనఫాలీ అరుణను పరిణయమాడి నందుకు ఆశనీకీర్తి మరింతపొచ్చేనేగాని తగ్గలేదు.

ఈదంపతు లిరువురిదాంపత్యములోను హిందూముస్లిం సఖ్యత మూర్తీభవించుచున్నదని చెప్పవచ్చును.

అనఫాలీజననం 1888 సంవత్సరములో. ఢిల్లీలోవిద్యాభ్యాసమంది ఇంగ్లండువెళ్ళి బారిష్టరై యండియాకు వచ్చెను. ఈయన న్యాయవాద వృత్తిలోని వాదనలకంటే రాజకీయ ఉపన్యాసాలే చాల గంభీరంగాయుంటవి. సెంట్రలుఅసెంబ్లీలో మిలిటరీ సమస్యలపై ఎక్కువగామాటలాడుతూ యుంటారు. రాంఘు కాంగ్రెసులో కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు మాలానా కలాం అజద్, అనఫాలీని 'వర్కింగుకమిటీ' సభ్యుడుగా తీసుకొనెను. అజాద్ ఆత్మీయులలో అనఫాలీ ఒకడు. 1943 ఏప్రిల్ లో కిర్మూరాయబార సమయంలో అనఫాలీ మాలానా అజాద్ కు ద్విభాషిగా పనిచేసెను.

అనఫాలీ జైలునుండి విడుదలైన తర్వాత చికిత్సకొరకై కలకటా వెళ్ళెను. ఇక్కడొక విచిత్రం జరిగింది. అనఫాలీ అనారోగ్యంతో బాధపడున్నా, సి. ఐ. డి. లు ఈయన

నను వెన్నంటుతూనేయున్నారు. యిండ్లుదొరకని కరువుకా
లంలోకూడా అనఘాలీ బసవప్రక్కనే సి. ఐ. డి. ఒకయిల్లు
సంపాదించి ఎల్లప్పుడు ఆయనను కాచుచుండెడివాడు. ఇంత
కూను ఆసి. ఐ. డి. భయం అనఘాలీని గురించికాదు. అన
ఘాలీ భార్య అరుణ ఏదో ఒకసమయంలో ఆయనను చూచు
టకు వచ్చునప్పుడు ఆమెను వట్టవచ్చును గదాయని, అరుణ
అంత వెగ్గిదా— ఈ తెలివితక్కువసి. ఐ. డి. కి దొరుకుటకు!

అనఘాలీ అనతే మనశ్శాంతితేక అనారోగ్యంతో బాధ
పడున్న సమయంలో ఈ శనిగొట్టు సి. ఐ. డి. బాధ అత
నిని మరింత బాధ పెట్టడం మొదలుపెట్టింది.

అరుణ ఏమైందో — నిజంగా చనిపోయిందేమోననే
అనుమానంతోనున్నాడు. అనఘాలీ జైలునుంచి బయటకు
వచ్చుసరికి “గత తొమ్మిది మాసాలనుండి నేను పూర్తిగా
దుర్బలుడనైపోయాను. అనేకసార్లు ప్రాణంపోయే పరిస్థితులు
కూడా ఆసన్నమైనాయి. కాని అరుణను చూడవలెనని
నాహృదయం శివతపాలాడి పోయింది. మరల ఆమెనుచూచే
భాగ్యం ఈజన్మలో నాకు లభిస్తుందా?—ఆమెవల్ల దేశానికి
ప్రయోజనమూ, ప్రజలకు చైతన్యము లభిస్తూంటే, ఎట్టి
కష్టాలనైనా ఎదుర్కొనడానికి సంసిద్ధుడనే.” అని కలనరించ
సాగాడు అనఘాలీ తన జబ్బులో.

అనఘాలీ అరుణను తన అదృష్టకొలది దొరికిన ఒక
జ్ఞరాధ్యదేశితలా చూచుకొనేవాడు. ఇది అరుణయే అంగీక

రించింది. అప్పుడప్పుడు అరుణ తన భర్తనుగురించి “అనఘాలీవంటి ఔదార్యము, దయగల సద్గుణవంతులగు భర్తలు చాలా అరుదుగా వుంటారు...నిజానికి అతనివంటి విశాల హృదయులు వుండబోరు” అని అంటూండేది.

అరుణ దేశంలో రాజకీయ నాయకు రాలుగాను గృహంలో అనఘాలీ సహధర్మచారిణిగాను మెలగుతూ యుండేది. అనఘాలీని వివాహమాడిన చాల కాలంవరకు అరుణకు ఉద్దూరాలేదు. అనఘాలీ స్నేహితుడు ఫరీద్ అన్సారీ ఒకసారి అరుణతో యిలా అన్నాడు. “అనఘాలీ నీమీద వందలకొలది పద్యాలు, కవిత్వంలో వ్రాస్తున్నాడు. వాటిలోని మధురం గోలడానికి, నీవు అపద్యాలు చదివి ఆనందించలేక పోతున్నావు. నీవుకూడా ఎప్పుడు ఉద్దూ, వర్షియను బాషలు నేర్చుకొని, ఆ ఆనందాన్ని అనుభవించ గలుగతావో!” అన్నాడు అరుణను. ఫరీద్ అన్సారీ యిలా దెప్పడం అవమానంగా తలచి, వెంటనే, తన అత్తగారి సహాయంతో అరుణ ఉద్దబాష కొన్నిరోజులలోనే నేర్చుకొంది.

అనఘాలీ అంతకు పూర్వం రాజకీయరంగంలో తరచు కనబడినా, వివాహమైన తర్వాతమాత్రం చాల కాలంవరకు రాజకీయాలలో ఆతనిమాట వినిపించలేదు. మరల 1930 ఉప్పు సత్యాగ్రహంలో అనఘాలీ జైలుకు వెళ్ళినప్పటినుండి, అరుణ ఢిల్లీ రాజకీయాలలోను, అనఘాలీ దేశీయ రాజకీయా

లలోను తరచు కనబడ్డూ వచ్చారు. అరుణ 1980 సత్సాగ్ర హంవరకు భర్తవద్ద ఎంతో విజ్ఞానాన్ని సంపాదించింది. మహిళాసంఘాలలో ప్రముఖపాత్రను నిర్వహించింది. ఫిల్మ్‌లో చాలమంది ప్రముఖుల సహాయంతో, ప్రేమకు “ఇర్విను కాలేజీ” నొకదానిని స్థాపించింది.

అరుణ, అసఫాలీల జీవితం ఒక మాధుర్యమైన ఆనంద మయజీవితం. ఇరువుర కిరువురే ప్రేమమూర్తులు. వారి వివా హం యిరువేకల బంధువులు బయలుదేరి నిర్ణయించినది కాదు. వారి అన్వేష్య దాంపత్యంలో కష్టసుఖాలు, లాభ సష్టాలు సమానం. ఆ ప్రేమమూర్తు లిరువురూ కలసి, ప్రేమకు వయస్సుతోను, జాతి, మత, కుల విచక్షణలతోను సంబంధ మేమాత్రము లేదని, నిరూపించి ప్రపంచానికొక నూతన సందేశాన్నిచ్చారు.

ప్రేమించుకొన్నవారిలో చాలమందికి వివాహాలు చేసుకొనడాని కనకాళాలు లేక తమ జీవితాలను దుఃఖమయం చేసుకొంటారు. వివాహం చేసుకొన్నవారిలో ప్రేమాను రాగాలు చీలికలు తీయడంతో మరికొందరు తమ జీవిత సుఖాన్ని పోగొట్టుకుంటున్నారు. కులం వేరైనా, మతం వేరైనా, భాష వేరైనా. సంస్కృతి వేరైనా, అన్నీ కలసి నమకూర్చినట్లుగా “ప్రేమ” యనే పవిత్ర అక్షరాలు రెండు అరుణ—అసఫాలీ లిరువురిలో మూర్తీభవించి సాఫల్యత నొందాయి.

అసఫాలీ రాజకీయ ఉపన్యాసాలు చాలా గంభీరంగా యుంటాయి. అసఫాలీ మద్రాసు వచ్చినప్పుడు “అజాద్ హిందుపాదా—దాని సిర్మాణము”ను గురించి యిలా ఉపన్యసింపాడు.

అజాద్ హింద్ ఫౌజ్ చరిత్రను సంగ్రహంగా వివరిస్తూ, శ్రీ బులాబాయ్ చేశాయి ప్రతిభా పూర్వకపు వాదాన్ని అనేకులు చదివివున్నప్పటికి అది చాలదని అనలు జరిగిన సంగతి ఇది అని చెబుతూ ఇలా అన్నాడు.

యుద్ధం జరగడానికి ముందు తమ ఆమోదం లేనిదే ప్రభుత్వం భారతీయ సైన్యాలను పోరాటానికి విదేశాలకు పంపరాదని ఆ సెంట్రీలోని ప్రజా ప్రతినిధులు పాదించిన విషయం మీకు జ్ఞప్తివుండవచ్చు.

అంతేకాదు. భారతీయ సైన్యాలను జాతీయంచేస్తూ, అవి దేశికోసం తమ అనువులను ప్రథనభూమికి ధారదత్తం చెయ్యాలి ఆ కారణాలను వివరించవలసినదిగా ఆందోళన చేస్తూ పెద్ద ఉద్యమం ప్రారంభించాము.

అయితే ఆ సెంట్రీలో ప్రజాప్రతినిధులు చేసిన ప్రయత్నాలుగాని, ఆందోళనగాని ఏదీ ఫలించలేదు. భారత దేశపు రక్షకులు దుర్బలంగా వున్నప్పటికీ ఇండియా ప్రభుత్వం తమ యజమానులైన బ్రిటిష్ ప్రభుత్వాధికారుల ఉత్తరువు ప్రకారం యుద్ధానికి పూర్వమే నిర్ణయించబడిన విధానాలను అనుసరించసాగింది.

ఈ విధానాలు భారత దేశాభ్యుదయానికి కేవలం విరుద్ధమైనట్టివి.

ఇలా వుండగా 1939 లో భారతీయ సైనికులు వంప బడ్డారని ఒకనాడు అకస్మాత్తుగా తెలిసింది. అసెంబ్లీనుంచి మేమంతా వెళ్ళిపోయాం. విదేశాలకు వంపబడిన భారతీయ సైనికులు శిక్షణగాని, అనుభవం లేనివారు.

భారతీయ సైనికులకు శిక్షణ

ఈ సైనికులందరినీ మలయాళు వంపించారు. నునిశిత మైన శిక్షణ ఇచ్చారు. తిరోగమనం కోసమే ఈ శిక్షణ (హర్షం) ఇది పొందించదగిన విషయం కాదు. మహా విచార కరమైన సంఘటన.

జపాన్, బ్రిటన్, ఆమెరికాలపై ప్రకటించడంతో, మలయాలోనేమి, నయాంలానేమి వున్న భారతీయ సైనికులు తమకంటే అనేక రెట్లు అధికారంగావున్న జపానీస్ సైనికులచే చుట్టివేయబడినామని గ్రహించి, తిరోగమనం సాగించారు."

సింగపూర్ పశుశాస్త్ర మిషన్ అనఫాలీ వివరిస్తూ, భారతీయ సైనికుల ఒక గొర్రెల తీక పశువుల ముడమూడి రీతిగా జపాన్ నేనానికి ఒప్పించబడ్డారని అన్నాడు.

అప్పటినుండి వారు జపాన్ నానికి క్షణదీనినీ, జపానువారి

పుత్రువులను పాలించాలనీ భారతీయ స్త్రీలుకు తెలియ జేయబడినది.

సింగపూర్ పతనానికి కొన్ని రోజులకు పూర్వం(1942 ఫిబ్రవరి 15) కెప్టెన్ మోహన్ సింగ్ ముందుకువచ్చి మొదటి అజాద్ హింద్ ఫౌజ్ ను ఏర్పాటు చేశాడు. ఈ సైన్యంలో హిందువులు, ముస్లిములు, సిఖులు వున్నారు 1747 లోని ప్లానీ యుద్ధానంతర ఇటువంటి సైన్యం ఏర్పాటు కావడానికి ఇదే తొలిసారి. ఇది భారతదేశ స్వాతంత్ర్యాన్ని సాధించడంకోసమే ఏర్పాటు చేయబడుతున్నదని, భారత స్వాతంత్ర్యంకోసమే ఈ సైన్యం పోరాడుతుందని, ఏ విధాన బాప సీన్ చేతిలో కీలుబొమ్మ సైన్యంగా వుండబోదని స్పష్టీకరించబడినది.

గత 3,000 వళ్ళనుంచి భారతదేశం ఎదుర్కొంటూ వచ్చిన దౌర్భాగ్య స్థితిని మీకు ఒకసారి జ్ఞాపకం చేస్తాను. తమ్ము ఎవరో విదేశీయులు వీడిస్తున్నారని తోచినప్పుడల్లా, వారిని వెళ్ళగొట్టడానికి భారతీయులు విదేశీయుల నాహ్వానించేవారు. దేశంలో తిష్టవేసుకొన్న విదేశీయులను వెళ్ళగొట్టి, కొత్తగా నాయంచేయడానికి వచ్చిన విదేశీయులు తమచుట్టుకు తాము అధికారం చేలాయినూ ప్రజాపీడన సాగించేవారు.

కనుకనే ఏ పరిస్థితిలోను మన స్వాతంత్ర్య సంపాదనకై విదేశీయులపై మనం ఆధారపడరాదని హెచ్చరిస్తున్నాను.

ఈ విషయాన్ని కాంగ్రెస్ ఇనివరలోనే వృష్టికరించింది. మన స్వతంత్రతనే మనం విముక్తిని సాధించాలి.

మన స్వాతంత్ర్యాన్ని మనమే సాధించేపాటి శక్తి నైనా మనం ఆర్జించాలి. లేదా మన స్వాతంత్ర్యాన్ని గురించిన తలంపునైనా విడిచిపెట్టాలి. మన విముక్తికి సాయపడే విదేశీయులెవ్వరూ. మన స్వాతంత్ర్యానుభవానికి అవకాశమివ్వరు.

అజాద్ హింద్ ఫాజ్ చరిత్ర త్వరలోనే భారతదేశ చరిత్రలో ఒక భాగం కాగలదు కనుకనే, తాను ఈ హెచ్చరికను చెయ్యవలసివచ్చినది.

ఆ తర్వాత ఆయన అజాద్ హింద్ ఫాజ్ ప్రథమ సైన్యం రద్దు అయిన పరిస్థితులను చర్చించాడు.

మొదటి సైన్యం రద్దు అయిపోయిన కొన్ని మాసాల తర్వాత శ్రీ నుభాష్ చంద్రబోసు నాయకత్వాన గండివ అజాద్ హింద్ ఫాజ్ ఏర్పాటు చెయ్యబడినదని, ఈ సైన్యం అధునిక యుద్ధ నిబంధనల ననుసరించి పోరాడడానికి నిర్దేశించబడినదని మిష్టర్ అనసూలీ అన్నాడు.

అప్పట్లో ఈ సైన్యంలో 40,000 మంది సైనికులుండేవారని, వీరిలో 22,000 మంది యుద్ధభ్రాదీలనీ, మిగిలినవారు పౌరులని ఆయన అన్నాడు.

అజాద్ హింద్ పోజ్ లక్ష్యం

జుబర్ అసఫా లీ అజాద్ హింద్ ఫోజ్ లక్ష్యాన్ని గురించి ప్రసంగిస్తూ ఇలా అన్నాడు:

జాతి, మత, వర్గ వివక్షతలు లేకుండా వర్తించగలగడమే అజాద్ హింద్ పోజులోని మహత్తర విశేషం. మాతృదేశ స్వాతంత్ర్యసాధనమే తమ ఏకైక లక్ష్యంగా వీరు భావించారు.

ఈనాడు ఇక్కడకువచ్చిన బోనువీరులు ప్రభుత్వంచే సైన్యముండి విడుదల చేయబడినవారు. సైన్యంలో వుంచడానికి వీలులేనివారని ప్రభుత్వం నిర్ణయించినవారు తమ స్వస్థానాలు చేరుకోవడానికి రైలుఖర్చులు మాత్రమే వీరికియివ్వబడినవి. ఆపైన మరేమీ ఈయబడలేదు. కనుకనే వీరికి సహాయం అవసరమాతున్నది.

“కాంగ్రెస్ అనేక ప్రధాన సమస్యలను ఎదుర్కొనవలసివున్నది. సైన్యముంచి విడుదలసొందే ఒక లక్షముంది. సైనికులగురించి యుద్ధపుసనుల్లోంచి విడుదలచెయ్యబడే 50, లేక 60 లక్షల కార్మికుల సంగతి కాంగ్రెసు యోచించవలసివుంది.

శ్రీనివాసాపెన్, రాజమండ్రి. 1-10-48 ఖ. 1000లు.